

ĐÀ NẴNG

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TP. ĐÀ NẴNG-TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN ĐÀ NẴNG

cuối tuần

Năm thứ 64 - Số 8730
Chỉ số: 2778 ISSN 1859 - 087X
Chủ Nhật 13-10-2024
(11 Tháng Chín, Giáp Thìn)
www.baodanang.vn
www.baodanang.vn/english

mùa

LỤT

AN TOÀN TRƯỜNG HỌC
MÙA MƯA BÃO

TUỔI THƠ
MÙA LỤT

NGƯỢC DÒNG CU ĐỀ NGHE
CHUYỆN CHỐNG LŨ

THÍCH ỨNG LINH HOẠT
VỚI THIÊN TÀI

THƯƠNG BÓ RAU,
CON CÁ

Mùa sinh mùa lụt. Ảnh: TƯỜNG HỒNG DƯƠNG

An toàn trường học mùa mưa bão

KHÁNH HÒA

Hằng năm, mưa bão không chỉ gây thiệt hại về vật chất, tính mạng con người mà còn để lại những tổn thương, ám ảnh trong lòng trẻ nhỏ. Việc bảo đảm an toàn trường học mùa mưa bão, đưa các em trở lại trường học ngay sau những đợt mưa bão giúp các em có môi trường học tập an toàn, giảm đi những âu lo sau bão. Còn nhiều khó khăn, song các trường trên địa bàn thành phố đang từng bước chủ động công tác bảo đảm an toàn cho học sinh mùa mưa bão.

Nằm ở xã Hòa Nhơn (huyện Hòa Vang), nơi thường xuyên bị ngập lụt, thầy và trò Trường THCS Phạm Văn Đồng luôn nỗ lực cố gắng để khắc phục khó khăn, bảo đảm công tác dạy và học, nhanh chóng đưa học sinh trở lại trường. Thầy Dương Tấn Bửu, Hiệu trưởng Trường THCS Phạm Văn Đồng cho biết, nằm ở vùng thấp trũng nên mỗi khi mùa mưa bão tới, ở những điểm bị ngập lụt sâu, nhà trường phân công giáo viên phối hợp lực lượng dân quân tự vệ, công an xã hỗ trợ, diu dắt học sinh đi qua những điểm ngập lụt để đến trường. Trước đó, từ đầu tháng Tám, chín nhà trường tiến hành chặt cây tỉa cây xanh, khơi thông cống rãnh và chủ động thực hiện thông báo rộng rãi đến học sinh, toàn thể người lao động, phụ huynh lịch học và nghỉ khi có

Lực lượng chức năng hỗ trợ Trường THCS Phạm Văn Đồng dọn dẹp vệ sinh sau bão lụt.

ẢNH: K.H

mưa lụt. “Những hôm mưa bão lớn, như hồi tháng Chín vừa qua, nhà trường thông báo học sinh nghỉ học và dạy bù thông qua hình thức dạy trực tuyến, phụ đạo bổ sung kiến thức sau khi trở lại trường để kịp chương trình học. Với những em nhà ở vùng trũng sâu, thấp nước xuống nhưng chưa trở lại trường học thì nhà trường bổ sung kiến thức phụ đạo trực tuyến”. Trường THCS Phạm Văn Đồng, xã Hòa Nhơn (huyện Hòa Vang) hiện có 27 lớp với 1.155 học sinh.

Ở điểm Trường THCS Nguyễn Đình Chiểu (phường An Khê, quận Thanh Khê), ngày 5-10 vừa qua, diễn ra hoạt động tổ chức tổng kết chuỗi hoạt động hưởng ứng ngày Quốc tế giảm nhẹ rủi ro thiên tai do Cục Quản lý đê điều và Phòng chống thiên tai (Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn) tổ chức. Chuỗi hoạt động tại Đà Nẵng diễn

ra từ ngày 1 đến 5-10 gồm nhiều hoạt động, trong đó, lấy trẻ em làm trung tâm nâng cao nhận thức về giảm nhẹ thiên tai, như thi sáng tác tranh “Góc nhìn trước thiên tai”, cuộc thi rung chuông vàng “Cùng em phòng chống thiên tai - kiến tạo tương lai bền vững”, vẽ tranh tường “Sẵn sàng trước thiên tai và biến đổi khí hậu”, tập huấn “Hướng dẫn tổ chức hoạt động ngoại khóa về chủ đề phòng, chống thiên tai trong trường học”...

Ông Lê Văn Hoàng, Trưởng phòng Giáo dục và Đào tạo huyện Hòa Vang cho biết, nhằm mục tiêu tăng cường thông tin truyền thông, nâng cao năng lực cộng đồng; nâng cao tinh thần, trách nhiệm của các cấp, các ngành từ Trung ương đến địa phương trong công tác phòng chống thiên tai; sẵn sàng các phương án ứng phó với thiên tai năm 2024 và hưởng ứng chủ đề Tuần lễ Quốc gia năm 2024 “Hành động sớm - Chủ động

trước thiên tai”, Phòng Giáo dục và Đào tạo huyện tổ chức các hoạt động hưởng ứng phù hợp với điều kiện và tình hình thực tế tại địa phương như hội nghị, hội thảo, treo pano, phổ biến truyền tải tài liệu, ấn phẩm truyền thông về phòng chống thiên tai và tìm kiếm cứu nạn.

Phó Giám đốc Sở Giáo dục và Đào tạo Trần Nguyễn Minh Thành cho biết, năm 2024 công tác phòng, chống thiên tai và tìm kiếm cứu nạn tiếp tục triển khai có hiệu quả. Thực hiện Chỉ thị số 04/CT-UBND thành phố ngày 15-6-2024 của Chủ tịch UBND thành phố về công tác phòng, chống thiên tai và tìm kiếm cứu nạn năm 2024, trên cơ sở đó, Sở Giáo dục và Đào tạo yêu cầu các đơn vị, trường học khẩn trương thực hiện một số nội dung, hoạt động nhằm tuyên truyền các vấn đề liên quan đến việc củng cố, kiện toàn ban chỉ huy phòng, chống thiên tai của đơn vị, trường học. Tăng cường rà soát, kiểm tra phương tiện, cơ sở vật chất, tránh chủ quan, thiếu sót và chủ động trong công tác phòng, chống thiên tai. Triển khai có hiệu quả các phương án phòng, chống để ứng phó kịp thời nhằm bảo đảm an toàn về người và tài sản, giảm đến mức thấp nhất thiệt hại do thiên tai gây ra. Chủ động chằng, chống trường lớp, phòng học, kiểm tra điều kiện an toàn của cơ sở vật chất; thực hiện cắt, tía cây xanh dễ gãy, đổ tại đơn vị; có phương án di dời tài sản, tài liệu đến vị trí an toàn. Thường xuyên quán triệt và thực hiện có hiệu quả phương châm “bốn tại chỗ” (chỉ huy tại chỗ, lực lượng tại chỗ, vật tư, phương tiện và kinh phí tại chỗ; hậu cần tại chỗ) và nguyên tắc phòng ngừa, chủ động ứng phó kịp thời, khắc phục khẩn trương và có hiệu quả, đặc biệt là khi có bão ảnh hưởng hoặc đổ bộ trực tiếp vào địa bàn thành phố; mưa lớn gây ngập lụt xử lý tình huống, sự cố, chỉ huy, điều hành tại chỗ để ứng phó thiên tai đạt hiệu quả. K.H

☞ Nghĩ

Trả lại sân trường cho các em

HÀM CHÂU

Chỉ mới vài ngày sau lễ khai giảng, một học sinh lớp 2 (Trường Tiểu học và THCS Bùi Thị Xuân, tỉnh Đắk Lắk) đã phải khép lại cuộc đời sau khi bị một phụ huynh lái ô-tô trong sân trường và bất cẩn tông trúng vào ngày 16-9. Nỗi đau chưa kịp nguôi ngoai, hai tuần sau đó, ngày 1-10, một phụ huynh lái ô-tô vào sân Trường THCS-THPT Chu Văn An (tỉnh Quảng Ninh) rồi tông trúng một học sinh đi xe đạp điện. Đáng tiếc, những sự cố đau lòng này không phải là trường hợp cá biệt. Trong những năm qua, các vụ tai nạn trong sân trường vẫn xảy ra đến e ngại. Trước đó, năm 2023, một học sinh lớp 6 của Trường THCS Thanh Dương, Nghệ An, cũng thiệt mạng do tai nạn ô-tô trong sân trường...

Sân trường vốn được xem là nơi an toàn nay trở thành nỗi lo thường trực của phụ huynh. Mỗi ngày, anh chị tôi đều cẩn thận nhắc nhở con phải quan sát kỹ lưỡng khi đi lại trong sân trường. Nhắc đó mà vẫn lo đó vì sợ con trẻ hiếu động và dễ quên. Nhắc đó mà vẫn lo đó vì đôi khi chỉ một giây bất cẩn cũng có thể dẫn đến thảm kịch. Đầu rồi những sân trường rộn ràng tiếng cười học trò vui đùa sau ngày dài

học tập?! Đầu rồi góc sân bình yên - nơi học trò thong dong ngồi ôn bài, trò chuyện - mà không phải là tiếng động cơ, tiếng còi xe inh ỏi?! Những câu hỏi ấy cứ day dứt...

Hồi chuông cảnh báo về an toàn giao thông trong trường học không phải mới vang lên gần đây. Từ năm 2018, Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành Công văn số 1669/BGDĐT-GDCHSSV về bảo đảm trật tự an toàn giao thông tại các cơ sở giáo dục. Trong đó nêu rõ: chỉ đạo các cơ sở giáo dục (từ mầm non đến trung học phổ thông) trên địa bàn không cho phép các phương tiện cơ giới lưu thông, hoặc dừng đỗ trái phép trong khu vực có học sinh đang học, sinh hoạt và vui chơi trong khuôn viên nhà trường; đặt biển báo hạn chế tốc độ, quy định khu vực cấm phương tiện giao thông cá nhân lưu thông và dừng đỗ trong khu vực trường học; xử lý nghiêm những cá nhân vi phạm.

Thế nhưng, những vụ tai nạn đáng tiếc vẫn tiếp diễn từ năm này sang năm khác. Vấn đề nằm ở đâu? Phải chăng là ở sự thiếu trách nhiệm của người lớn? Hay là ở sự buông lỏng quản lý của nhà trường? Hay là ở sự thờ ơ, vô cảm của xã hội trước những quy định đã được ban hành? Câu trả lời có lẽ nằm ở

tất cả những điều trên: sự thiếu vắng những quy định rõ ràng về giao thông trong khuôn viên trường học; sự quản lý lỏng lẻo và nhận thức hạn chế của cộng đồng về an toàn giao thông; nhiều trường học thiếu không gian đã phải hy sinh sân chơi để làm nơi đỗ xe. Tất cả góp phần tạo nên một môi trường nguy hiểm tiềm tàng.

Nhưng quan trọng nhất vẫn là ý thức của mỗi cá nhân. Phải chăng chúng ta đã quen với việc coi nhẹ các quy định, quá dễ dãi với những vi phạm “nhỏ”. Chúng ta quên mất rằng, trong vấn đề an toàn, không có khái niệm “vi phạm nhỏ”. Mỗi hành động thiếu cẩn trọng đều có thể dẫn đến hậu quả khôn lường. Những lời bào chữa như “chỉ chạy xe vào một chút thôi mà” có thể dẫn đến những bi kịch không thể nào quên, với cái giá phải trả bằng sinh mạng của học sinh. Đó là nỗi đau không thể nguôi ngoai của cha mẹ mất con, là ánh mắt hoang loạn của những đứa trẻ chứng kiến bạn mình gặp nạn, là nỗi ám ảnh suốt đời của một cộng đồng trường học.

Đã đến lúc chúng ta cần thay đổi, không chỉ thay đổi hành vi mà còn cả tư duy. Sân trường không phải là bãi đỗ xe, sự tiện lợi của

người lớn không thể đánh đổi bằng sự an toàn của trẻ nhỏ. Mỗi người lớn, dù là phụ huynh, giáo viên hay bất kỳ ai, cần nhận thức rõ trách nhiệm của mình, bởi khi chúng ta coi thường quy định, cũng là khi chúng ta dạy con em rằng luật lệ không quan trọng.

Để giải quyết vấn đề này, cần có sự nỗ lực và phối hợp đồng bộ từ nhiều phía. Các trường học cần xây dựng và thực thi nghiêm ngặt các quy định về giao thông trong khuôn viên trường. Phụ huynh cần nâng cao ý thức khi lái xe trong sân trường và tích cực tham gia vào việc giáo dục con em về an toàn giao thông. Các cơ quan chức năng cần ban hành những hướng dẫn cụ thể hơn nữa và tăng cường kiểm tra, giám sát, xử lý vi phạm. Chỉ khi nào mỗi người đều phải chịu trách nhiệm cho hành động của mình, chúng ta mới có thể hy vọng tạo ra một môi trường thực sự an toàn cho con em chúng ta.

Hãy cùng nhau hành động để trả lại sân trường cho các em. Mỗi đứa trẻ đều xứng đáng có một tuổi thơ trong lành, không phải sống trong lo sợ hay ám ảnh. Đó là trách nhiệm của tất cả chúng ta - những người lớn!

H.C

TUỔI THƠ MÙA LỤT

MAI LANG

Nhà tôi sát con sông Bình Long, bây giờ nó chỉ còn lại như một con mương lớn ầm ục đôi bờ, chứ hồi xưa khi tôi còn nhỏ, nó trong xanh và với sức vóc mới tập bơi nó đủ mênh mông để thử thách lòng gan dạ “qua sông” của tôi. Cũng chính gần sông nên tuổi thơ tôi gắn liền với bến nước Thai La, với những “Chiều theo cha ra bến/ Biển là ngọn dâu xanh...”. Nhớ gì nhất? những mùa nước lụt quê tôi.

Biển dâu xanh ngắt một màu

Ai cũng gắn liền với một dòng sông nào đó, sông là sự ám ảnh như một hoài niệm, sông nuôi dưỡng ta thời trai trẻ, sông tượng trưng cho sự bình yên và là chất liệu bất tận cho thơ ca. Với tôi gần là sông Bình Long, xa một chút là sông Cái (Thu Bồn), hai con sông gắn liền tuổi thơ. Những mùa mưa đợi cá, mùa nắng tắm sông trở thành kỷ niệm theo mình suốt đời. Sau này được đi nhiều nơi, được đến bên những dòng sông mà tên của nó in đậm vào lòng mình trong những giờ học địa lý, những Bạch Đằng, Hồng Hà, Cửu Long, Hương Giang... nó không chỉ là sông mà là khúc ruột của lòng thương nhớ, nhưng trong đó dòng sông quê tôi là một sự lay động sâu sắc nhất.

Hai bên bờ sông người quê tôi gọi con đất ấy là biển. Biển dâu xanh ngắt một màu, đất ở đó là đất mật, do phù sa thường xuyên bồi đắp và gần nước nên được trồng lúa trên đất ấy là một may mắn. Dâu qua mấy chục năm, những triển dàu, mè, sắn... vẫn xanh ngắt trong hoài niệm của tôi về một thời bình yên no ấm. Bây giờ sông vẫn còn nhưng không còn cảnh sắc ngày xưa, cây đa bến nước vĩnh viễn không còn. Cảnh thì đổi thay nhưng “Trời hành cơn lụt mỗi năm” vẫn là nỗi lo lớn.

Tháng Mười (âm lịch) là mùa nước lên. Ngày đó không có dự báo thời tiết, cha tôi nhìn mây, nhìn nắng mà đoán chừng. Đến tận bây giờ tôi không rõ đúng sai, nhưng có một việc ông nói mà sau mấy chục năm tôi nghiệm ra rất đúng, đó là khi thấy những bông lau bên hàng đống ngoài vườn nở trắng thì cha tôi nói “hết bão”. Đó không phải là lời dự báo mà là sự thông báo chính xác. Không biết có phải tự nhiên có một sự truyền giống kỳ diệu khi cây cối cũng biết khai hoa lúc đất trời hết gió toi bờ?

Đó là bão chứ lụt thì chẳng ai nói trước được, thường thì vào cuối tháng Chín (âm lịch), sau những cơn mưa lớn kéo dài thì lụt tràn về. Không báo trước nhưng hình như ai cũng ngấm ngấm một sự mong đợi nước lụt tràn bờ. Thứ nước lên ngày đầu ấy chẳng hiểu sao được gọi là “nước bạc”, mẹ tôi nói nó độc lắm, nếu ngấm lâu thì sẽ bị “hà ăn chum”. Lũ nhỏ tụi tôi cắt mấy đoạn thân cây chuối kết lại làm bè, chống quanh vườn là một thú vui đặc biệt như tâm trạng của những người thám hiểm tìm ra miền đất mới. Còn người lớn thì chèo ghe ra sông, ra biển. Thường là vớt củi, nhưng thân cây nhỏ lệnh phênh được đem về, nhưng chẳng mấy ai dám giỡn với lũ xiết.

Những mùa mưa đợi cá, mùa nắng tắm sông trở thành kỷ niệm theo mình suốt đời.
Ảnh: TƯỜNG DƯƠNG

Bắt đầu là những trận mưa rách lá, kéo dài hơn mười ngày liên tục. Nước lên nhanh ngoài tưởng tượng, đầu đêm nước lấp xấp mắt cá chân, nửa đêm lên ngang ngực và đến sáng nước lút đầu. Bàn, giường lần lượt được kê cao. Cha tôi treo chiếc chõng tre lên sát mái nhà. Ban đầu còn lo heo gà, lúa gạo nhưng về sáng tất cả chỉ cầu trời khẩn Phật cho được sống. Nhà tôi là nhà tranh, cột kèo bằng tre là chính, cha tôi trước đó mấy ngày đốn tre về chọi bốn góc, sau mấy ngày mưa dầm nước xoáy nên đất quanh các cây cột bị lỏng ra, thành lỗ tròn quanh chân cột, ngôi nhà vì vậy bị chao qua nghiêng lại theo dòng chảy xiết của nước. Lên mười, tôi nhớ rõ cảm giác run sợ tột cùng khi nghĩ tới ngôi nhà tranh này sẽ trôi theo dòng nước dữ, tôi sẽ xa cha mẹ tôi... mà hình như cha mẹ tôi cũng sợ hơn tôi nữa.

Có một công việc mà anh cả tôi xem như một niềm vui lớn: kéo cá. Sáng sớm anh vác vó ra đám ruộng rộc tìm chỗ nước chảy nhẹ và thả vó. Cứ năm bảy phút một vó được cất lên, những rô, cừng đầu mùa búng nhảy khiến mắt ai nhìn cũng sượng, nhiều nhất vẫn là cá nhỏ, đủ loại được gọi chung là cá cần. Một ngày thả thóm tới chạng vạng, anh cả mang vó về với một thùng thiếc cá. Cái trả cá cần kho nghệ nó quẩn lấy tuổi thơ tôi, bây giờ thỉnh thoảng được ăn cá cần kho nghệ nó thấm thía mặn mà như mình gặp lại người quen.

Có những món ăn mà hình như ngon nhất là vào những ngày bó gối chờ nước rút, bắp rang, bánh xèo có thể nói xếp vào sách vở nhân từ. Chiếc lá mít làm muống xúc bắp rang già nhỏ được ngào đường cả nhà đều mong chờ, tôi có cảm giác

đó không phải là bắp rang mà là những hạt mầm hạnh phúc. Bánh xèo là món cao cấp, hình như mỗi năm mới được một hai lần. Mẹ âm thầm chuẩn bị mấy ngày, rồi xay bột, lấy “trùng” (tỷ lệ bột, nước...), củi lửa, lá chuối... những chiếc bánh nóng hổi, chút thịt mỡ, hành lá... Khi bánh vừa chín, mềm và có những bóng nhỏ nổ đều mời gọi, mẹ đổ ra cái sàng lót lá chuối. Rau sống cải con, chuối chát, chén mắm ớt bột... Cái âm thanh “xèo” ấy nó thơm suốt cả tuổi thơ tôi.

Kinh hoàng trận lụt năm Thìn

Có những trận lụt mang lại niềm vui, phù sa của lụt làm cho ruộng đồng tươi tốt, và đó cũng là cách tăng độ phì quan trọng nhất. Thêm nữa, mỗi khi lụt tràn qua đồng là cách vệ sinh hữu ích, chuột và sâu bọ giảm đi đáng kể. Mùa nước nổi Nam bộ là điển hình của sự no

đủ “tôm cá đầy ghe”. Nhưng cũng có những trận lụt mang đến tang thương vô kể. Trận lụt năm Thìn, tháng 11-1964 in hằn nỗi kinh hoàng mà lứa tuổi chúng tôi, những người bây giờ chín, mười tuổi không bao giờ quên. Hình như có “điềm” báo trước là nhật thực và trận bão lớn năm trước, cũng có người nhắc tới hiện tượng “cá thần” mà làng trên xóm dưới, cả Huế, Quảng Ngãi... cũng lũ lụt lên Bàu Quyển (Đại Lộc) xin nước thần về chữa trăm bệnh. Thần thánh không hẳn nhưng cơn lụt lịch sử năm Thìn là thiên tai mà sự chết chóc, thiệt hại luôn được ghi nhớ là một trong những trận lụt kinh hoàng nhất lịch sử.

Bắt đầu là những trận mưa rách lá, kéo dài hơn mười ngày liên tục. Nước lên nhanh ngoài tưởng tượng, đầu đêm nước lấp xấp mắt cá chân, nửa đêm lên ngang ngực và đến sáng nước lút đầu. Bàn, giường lần lượt được kê cao. Cha tôi treo chiếc chõng tre lên sát mái nhà. Ban đầu còn lo heo gà, lúa gạo nhưng về sáng tất cả chỉ cầu trời khẩn Phật cho được sống. Nhà tôi là nhà tranh, cột kèo bằng tre là chính, cha tôi trước đó mấy ngày đốn tre về chọi bốn góc, sau mấy ngày mưa dầm nước xoáy nên đất quanh các cây cột bị lỏng ra, thành lỗ tròn quanh chân cột, ngôi nhà vì vậy bị chao qua nghiêng lại theo dòng chảy xiết của nước. Lên mười, tôi nhớ rõ cảm giác run sợ tột cùng khi nghĩ tới ngôi nhà tranh này sẽ trôi theo dòng nước dữ, tôi sẽ xa cha mẹ tôi... mà hình như cha mẹ tôi cũng sợ hơn tôi nữa.

Sáng ra trời tạnh nhưng cảnh tượng chết chóc bắt đầu hiện ra. Cha tôi giờ tắm tranh trên mái nhìn ra ngoài, bốn bề mênh mông nước và chảy xiết. Những bụi tre ngoài vườn giờ chỉ còn thấy lất phất ngọn, hàng xóm cũng giống nhà tôi, nhà nào nước cũng mấp mé mái. Tôi lăm lét nhìn ra, những mái nhà tranh trôi nhanh theo dòng nước có người bu bám trên đó, im lặng và bất lực. Hình như họ không còn sức để kêu cứu, và đầu có ghe thì cũng chẳng ai dám chèo ra giữa dòng nước dữ. Không gì cản được dòng nước xiết, im lặng trôi, im lặng chờ chết. Sau này tôi nghe kể có nhiều gia đình họ lấy dây thừng cột tay cả nhà lại để khi ra biển chết không lạc nhau.

Cha mẹ tôi lặng lẽ cam chịu trong tận cùng nỗi sợ hãi, có lẽ đây là nỗi sợ chết chóc cụ thể đầu đời của tôi. Hình ảnh những mái nhà và người dân bám trên đó chờ chết là réo gào thảm thiết bất tận cho quê tôi ngày ấy. Có nhiều số liệu về trận lụt năm Thìn, cả vạn người dân Quảng Nam và Quảng Ngãi đã chết, có làng từ chỗ gần 1.500 người chỉ còn lại

mười người sống sót. Nhà cửa, gia súc, gia cầm, hoa màu... thì vô kể. Lịch sử gọi đây là cơn đại hồng thủy năm Thìn.

“Cầu cho mưa thuận gió hòa”

Tôi đã vài lần theo dòng sông Thu đi ngược lên Hòn Kẽm, Đá Dừng, một vùng quê thanh bình với nhiều thay đổi, kinh tế có bước phát triển, nhà ngói thay cho nhà tranh ở hầu hết các nơi tôi qua. Nhưng nói chung vẫn là vùng quê nghèo khó hơn các nơi khác, tôi đã qua những làng mạc ngày xưa chết chóc, những Cà Tang, Đông An, Trung Phước... hỏi các cụ ai cũng thờ dài khi kể lại những ngày chết sống năm xưa. Làng làm gỗ chung, con cháu sống sót sau trận lụt kinh hoàng ấy, hầu hết bỏ xứ đi làm ăn xa, nhớ ngày tang chung thì về lại quê xưa thấp nhen nhang cho những người đã khuất, để mừng mình còn sống, mừng quê hương đổi thay.

Sau mỗi trận lụt là bao nỗi cực nhọc, khổ nhất là không có lương thực và nước uống. Giếng bị ngập và ô nhiễm nặng, gạo thì chua mục... ngày ấy cả làng đói vàng mắt, phải mấy ngày sau mới có đồ cứu trợ. Cảnh nhai gạo sống cảm hơi nhiều người phải trải. Rồi thêm chuyện dọn nhà, sợ nhất là “bùn non”, chỗ nào cũng đầy bùn, sách vở tôi tả, áo quần vốn cũ sau mấy ngày ngấm nước bùn nó sền sệt muốn bực ra. Cái mùi cơm gạo mục nấu với nước lã ấy nó cứ chua chua miết cả tháng trời, mỗi lần nhớ lại là một lần kinh hãi.

Nhất thủy, nhì hỏa. Xưa nay lũ lụt gây thiệt hại vào loại lớn nhất. Nhưng những cơn đại hồng thủy tiếc thay không giảm theo sự phát triển của khoa học, công nghệ, thiên tai càng ngày càng khốc liệt. Sông không gây ra lụt, lụt là do mưa, do thủy văn, tầng ozon bị ảnh hưởng, rừng bị khai thác tận kiệt là những nguyên nhân chính gây nên sự tàn phá nặng nề. Miền Trung sông suối nhiều, dốc và lưu vực nói chung hẹp, năm nào cũng lo đối phó thiên tai bão lụt, nhưng số người thiệt mạng, tài sản bị cuốn trôi... năm nào cũng xảy ra.

Mưa thuận gió hòa là ước mơ lớn nhất của con người, không thể chống thiên tai nhưng con người có thể phòng và tránh. Hồi nhỏ mong lụt để được giỡn nước và được... nghỉ học, lớn lên sợ lụt như sợ giặc. Thủy lợi vốn được con người nghiên cứu, phát triển nhiều nhưng xem ra việc đầu tư phòng tránh thủy hại vẫn chưa được tập trung nâng mức yêu cầu. Năm nay trời lại hành cơn bão và lũ lớn, sáu mươi năm...
M.L

Ngược dòng Cu Đê nghe chuyện chống lũ

ĐOÀN HẠO LƯƠNG

Với địa hình núi non hùng vĩ phía Nam Hải Vân, dòng sông Cu Đê uốn lượn quanh co như một dải lụa mềm vắt qua các xã huyện Hòa Vang và hai phường Hòa Hiệp Nam, Hòa Hiệp Bắc của quận Liên Chiểu rồi đổ ra cửa biển Nam Ô. Bên cạnh vẻ đẹp của con sông là nguồn cảm hứng cho thi ca và cung cấp nước tưới xanh ruộng đồng, sông Cu Đê còn là mối lo cho những người dân ở hai bên lưu vực sông mỗi khi mùa mưa bão đến.

Ông Trương Sơn sáng chế bè chống lũ khi sử dụng 4 cái thùng phuy nhựa làm phao.

Ảnh: Đ.H.L

Sống chung với lũ

Từ Nam Ô (phường Hòa Hiệp Bắc), chúng tôi ngược dòng Cu Đê vào một sáng đầu đông khi đài báo gió mùa Đông Bắc tràn về. Con đường ven sông dẫn lên xã Hòa Bắc ngập tràn hương hoa trầm thơm ngào ngạt. Chốc chốc trên con đường ấy xuất hiện những người dân lao động cần mẫn thu hoạch keo lá trầm khiến những quả đồi xanh ngắt bỗng chốc trở nên trơ trọi. Điều này làm chúng tôi nghĩ đến những trận lở đất vừa xảy ra ở các tỉnh vùng núi phía Bắc sau trận bão số 3.

Con đường ven sông Cu Đê dẫn chúng tôi lên thôn Nam Yên, nơi thường xuyên xảy ra những trận lũ lớn khi nước sông dâng cao vào mùa mưa. Mới đầu mùa những người dân thôn Nam Yên đã chứng kiến cảnh ngập lụt khi nhiều đoạn trên tuyến đường liên xã dẫn

vào thôn bị ngập sâu sau khi hứng chịu những cơn mưa lớn do ảnh hưởng của áp thấp nhiệt đới vào ngày 18-9. Nước từ thượng nguồn sông đổ về nhanh chóng, khiến các khu vực thấp trũng bị ngập. Chỉ lên tường còn vết hoen ố bùn đất, bà Nguyễn Đăng Thị Hạnh (thôn Nam Yên, xã Hòa Bắc) kể: “Mấy tuần trước, mới mưa thôi mà nước đã vào nhà hơn 30 phân rồi. Ở đây vùng trũng, năm nào chẳng bị ngập nhưng chưa nhằm nhò gì so với trận lụt hôm 14-10-2022, nước ngập gần lút nóc nhà. Mưa lớn liên tục trên 80cm thì thứ gì chịu cho nổi. Cũng may nhà có gác lửng, chú nước lên nữa là chết. Nước sông lên cao vào ban đêm không kịp xoay xở, đồ đạc trôi hết. Khi nước ra, bùn non đọng lại trong nhà cao nửa mét”.

Trong ký ức của mình, ông Trương Sơn (thôn Nam Yên, xã Hòa Bắc) vẫn còn ám ảnh trận lụt năm 2022 khi nước vào nhà ông dâng cao

3m. Nước lên nhanh, lúc đó ông chỉ kịp lo an toàn tính mạng cho các thành viên trong gia đình. “Ở đây phụ thuộc thủy triều và sạt lở trên núi. Năm 2022, nước dâng lên cao hơn 3m nên không kịp trở tay. Bàn ghế thì trôi hết, còn tivi, tủ lạnh và áo quần thì cái ướt, cái trôi. Mà áo quần đã dính bùn non thì ố vàng, hư hết chứ không mặc được. Mỗi năm vào mùa lũ, tôi trôi mất mấy trăm con gà, chết la liệt. Tủ lạnh, máy giặt... sửa hết mấy chục triệu đồng. Nhưng chỉ lũ thì còn dễ chịu, chứ sợ nhất là bão vì mỗi khi có bão thì đối phó cả bão và lũ”, ông Trương Sơn chia sẻ.

Không chỉ thế, người dân vùng trũng còn chịu thiệt hại hoa màu, cây cối, đặc biệt nơi đây là vùng mía. Vì vậy, mỗi khi ngập lụt, bùn non đọng trên thân cây khiến cây mía không phát triển, năng suất thu hoạch mất khoảng 60-70%. Nhiều vườn chuối xanh tốt vào mùa

hè thì đến mùa mưa trở nên xơ xác, không lên nổi vì ngâm nước lụt và mưa bão.

Phòng, chống bão lũ từ kinh nghiệm thực tiễn

Sau đỉnh lũ năm 1999, chỉ một số ít người dân tự di dời ra khỏi vùng nguy hiểm. Đến năm 2009, nhà nước cho xây dựng Khu dân cư Nam Yên và di dời gần 100 hộ dân sống ở vùng sạt lở ven sông chuyển đến tái định cư vào hai đợt trong năm 2009 và năm 2010. Tuy nhiên, đến năm 2022, tình trạng sạt lở đất vẫn tiếp tục diễn ra tại hai khu vực khe Hóc Giếng và Khe Định.

Sống trong vùng rốn lũ, nhưng nhiều người dân vẫn bám đất bám làng nhờ kinh nghiệm chống chọi bão lũ bao năm của mình. Họ tự làm phao và sắm thuyền chèo chống trong mùa mưa bão. Ông Trương Sơn cho biết: “Tôi mùa mưa bão, tâm trạng rất lo âu nhưng nhà cửa mình ở đây thì phải ở đây thôi chứ biết làm răng. Nhà tôi do cha ông để lại từ trước giải phóng. Hồi xưa nước dâng lên rút rất nhanh vì nó thông. Còn bây giờ xây đập ngăn lấy nước sạch nên tới mùa nước lũ, đập tràn hoặc xả nước thì nước lũ chảy mạnh hơn”.

Trải qua trận lụt kinh hoàng năm 2022, ông Sơn mới bắt đầu đầu tư xây cất một căn nhà kho có gác lửng cao ngay trước sân để dựng đồ. Ngoài ra, ông còn sáng tạo làm một cái bè lớn khi sử dụng 4 cái thùng phuy nhựa làm phao. “Có bè rồi thì sẽ yên tâm hơn. Khi nào nước lên cao thì tôi chỉ việc lắp các tấm ván gỗ lên trên bè và để đồ lên đó, chứ nước vô nhanh trở tay không kịp. Để tránh thiệt hại hoa màu, vật nuôi, bây giờ người ta cũng chuyển qua trồng cây ngắn ngày thay vì trồng mía, hoặc nuôi gà thay vì nuôi heo”, ông Sơn bộc bạch.

Bên cạnh việc tự sắm sửa phương tiện cứu hộ cho riêng mình, người dân vùng lũ còn có thói quen theo dõi thông tin thời sự thường xuyên để chủ động trong việc chèn, chống nhà cửa, bảo vệ tài sản và tính mạng của mình. Nếu

Thương bó rau, con cá

TƯỜNG VY

Năm nào cũng vậy, khi mùa mưa lũ cận kề, người dân các thôn vùng ngoại thành huyện Hòa Vang lại gấp rút gom từng bó rau, lùa từng con cá nhằm tránh nguy cơ thiệt hại. Họ nói rằng, qua từng năm, mùa vụ trồng rau, nuôi cá có sự chủ động, cân đo đong đếm từ khi xuống giống nhưng không tránh khỏi những tháng mưa lụt bởi đây là thời điểm nằm giữa mùa vụ để bó rau, con cá sinh sôi phát triển.

Các hộ thành viên HTX Làng Phú Sơn tranh thủ thu hoạch các loại cá trước khi mùa mưa đến.

Ảnh: T.V

Thị Hòa (66 tuổi, thôn Túy Loan Tây, xã Hòa Phong) vẫn cặm cụi làm đất, nhổ cỏ trên luống mồng toi non tơ. Như người quen lâu ngày gặp lại, bà Hòa vui vẻ cho biết, luống rau này mới gieo hơn tuần, mất khoảng 20 ngày nữa là có thể thu hoạch. Thời tiết nắng ấm, mát mẻ thì thuận lợi, nếu rơi vào cảnh mưa dầm, rau úng nước coi như mất trắng. “Trên cánh đồng rau bên ngoài của HTX, tôi có gần 700m² diện tích đất chủ yếu

trồng mồng toi và cải. Bên trong HTX với quy trình chuyên canh, tôi có 1.000m² đất trồng bí đao, mướp, dưa leo, khổ qua, rau dền, rau cải... Mùa này, tôi dành thời gian canh tác bên ngoài HTX bởi gò đất cao, nước rút nhanh nhưng thời tiết bất thường, mưa lớn dài ngày thì cũng rơi vào cảnh nhìn đâu cũng mênh mông là nước, rau màu cũng cùng số phận trôi nổi. Chúng tôi canh tác lâu năm nên quá quen thuộc, nhưng mỗi

lần, nhìn bó rau như đứa con tinh thần bị hư hại thì buồn lắm”, bà Hòa bày tỏ.

Những ngày qua, từ tờ mờ sáng cho đến tối mịt, bà một thân một mình vác cuốc ra đồng thu hoạch rau. Buổi sáng, bà cuốc đất, xuống giống, bón phân, tưới nước và làm sạch cỏ. Buổi chiều, bà thu hoạch những luống rau đến kỹ, trung bình mỗi ngày 30kg, để kịp giao cho tiểu thương vào khuya ngày hôm sau. “Mấy hôm nay, tranh thủ trời chưa kéo mây, tôi làm luôn tay luôn chân, kiểm đồng ra đồng vào trang trải các chi phí tiền giống, tiền phân bón. Thực tế, những ngày mưa là khoảng thời gian mát mẻ, rất thích hợp để rau phát triển nhanh và tán lá đẹp nên chúng tôi cố gắng trồng và thu hoạch được chừng nào hay chừng đó”, bà Hòa chia sẻ.

Đang loay hoay thu hoạch luống rau lang cạnh đất bà Hòa, ông Nguyễn Văn Dũng (62 tuổi, thôn Túy Loan Tây, xã Hòa Phong) với giọng cho hay, 30 năm nay, sau khi kết thúc vụ trồng và thu hoạch lúa vào tháng Bảy, ông bắt đầu trồng rau từ tháng Tám đến mùa xuân năm sau, chủ yếu là rau lang bởi loại này dễ sống, phát triển nhanh. Giống với các hộ dân khác, tận dụng những ngày hanh ráo, mát mẻ, ông ra đồng gieo trồng và thu hoạch những luống rau đủ điều kiện, vợ thì chở rau đi bán tại chợ

Hòa Nhơn và Túy Loan. “Rau lang từ khi gieo đến 30 ngày là có thể thu hoạch nếu chăm sóc tốt, tưới nước đều, bón phân đầy đủ. Thông thường, tôi trồng đến cuối tháng Mười là nghỉ vài ba tuần bởi là mùa mưa, nước sông Túy Loan dâng cao sẽ gây ngập úng. Qua tháng Mười Một, khi tiết trời nắng ấm trở lại, tôi tiếp tục gieo giống và thu hoạch để bán vào dịp cuối năm”, ông Dũng nói.

Ông Bùi Dũng, Chủ tịch Hội Nông dân xã Hòa Phong cho biết, HTX Dịch vụ sản xuất và tiêu thụ rau an toàn Túy Loan với diện tích 6ha, hơn 40 hộ canh tác. Thời gian này, người dân chủ động thu hoạch đối với rau ngắn ngày, với các loại rau dài ngày thì được trồng ở vùng đất cao nhằm hạn chế thiệt hại.

Đưa cá lên bờ

Cách đây vài ngày, người dân nuôi cá nước ngọt tại các xã cùng nhau lên phương án đưa cá lên bờ. Chị Phạm Thị Nhung (53 tuổi, thôn Khương Mỹ, xã Hòa Phong) sớm thu hoạch gần 1 tấn cá thát lát đủ điều kiện xuất ao. Chị Nhung cho biết, năm nay, chị thả 15.000 con cá giống đủ loại từ basa, thát lát, trắm cỏ, cá leo, diêu hồng, rô phi với diện tích ao nuôi 4.000m². Sau khi thu hoạch những con cá lớn, vẫn còn khoảng 50% các loại cá còn nhỏ. Dự tính qua tháng Mười Một sẽ thu hoạch số cá còn lại. Đối với những hồ cá thát lát vừa thu hoạch, chị đang làm

tình hình mưa bão diễn biến phức tạp, những người dân sống ven sông Cu Đê sẽ chủ động di chuyển đến nơi an toàn.

Chia sẻ với chúng tôi, ông Hồ Tăng Học, Trưởng thôn Nam Yên, xã Hòa Bắc cho biết: “Hiện thôn có khoảng 500 hộ dân sinh sống. Nhiều hộ đã có ý thức nâng cao kỹ năng phòng chống bão lũ khi làm gác cao để chất đồ lên và sắm xuống, phao. Nếu có bão lớn, chính quyền địa phương sẽ thông báo di chuyển người dân vào trú tại các cơ quan, trường học, nhà thờ và đưa vật nuôi đến nơi an toàn. Bên cạnh đó, thôn lập phương án đối phó với những vùng có nguy cơ sạt lở, ngập lụt nặng; đồng thời nạo vét kênh mương và cắt tỉa cây xanh trước mùa mưa bão. Từ đầu năm đến nay, thôn Nam Yên đã nạo vét, khơi thông gần 1km kênh mương. Trước nguy cơ sạt lở đất đá ở đồi núi, chính quyền địa phương xã Hòa Bắc và thôn Nam Yên tăng cường tuyên truyền vận động người dân trồng các cây gỗ lớn lâu năm thay vì trồng keo lá tràm. Điều này sẽ tránh được việc khai thác keo làm cho đồi núi trọc, dễ gây sạt lở ở gần khu dân cư, đường giao thông, khu vực khe suối trong mùa mưa bão”.

Dòng sông Cu Đê không chỉ là nỗi lo của những người dân sống đôi bờ thôn Nam Yên mà còn với nhiều hộ dân ở các thôn khác có sông chảy qua như Phò Nam, An Định, Trường Định... Khi chúng tôi lên xã Hòa Bắc đúng lúc chính quyền xã đang tổ chức hội nghị phòng chống lụt bão. Đây là hoạt động thường niên của nhiều địa phương trên địa bàn huyện trước mùa mưa bão nhằm giảm thiểu thiệt hại đến mức thấp nhất. Nhiều tham luận được đúc rút từ những kinh nghiệm thực tiễn nêu lên tại hội nghị sẽ là những giải pháp hữu ích cho các cơ quan chức năng và bà con vùng lũ. Trong đó việc cần làm trước mắt là rà soát các hộ dân có nguy cơ bị sạt lở, ngập lụt, nhà không kiên cố để tiến hành khảo sát các địa điểm an toàn nhằm để xuất phương án di dời người dân trước khi bão lũ xảy ra. Song song đó là hỗ trợ kinh phí mua sắm trang thiết bị phục vụ cho công tác phòng, chống lụt bão như áo mưa, áo phao, đèn pin, dây thừng... Đặc biệt, chú trọng công tác tuyên truyền qua mạng xã hội, loa phát thanh của thôn xã về diễn biến thời tiết và cảnh báo thiên tai để người dân kịp thời phòng tránh.

D.H.L

công đoạn hút hồ, làm sạch, chờ qua mùa mưa sẽ thả cá giống, để kịp vụ Tết. “Tôi rút kinh nghiệm từ đợt mưa lớn năm 2022. Năm đó, dù cá đến mùa thu hoạch nhưng tôi chủ quan, chờ một vài ngày, đến khi nước lên, cá bở bờ bơi ra ruộng toàn bộ, thua lỗ vài trăm triệu đồng. Vì vậy, từ đó đến nay, tôi chủ động canh thời gian thả giống những loại cá doanh thu lớn như cá thát lát, cá leo, cá trắm cỏ, để kịp thu hoạch trước mùa mưa, để phòng rủi ro và thiệt hại”, chị Nhung chia sẻ.

Giống chị Nhung, anh Cao Văn Tới, Giám đốc HTX Làng Phú Sơn cho hay, hiện các hộ thành viên trong HTX vừa thu hoạch xong các loại cá như thát lát, basa, cá leo hồi tuần trước. Đối với các loại cá còn nhỏ, sẽ dùng lưới nhựa dựng bọc xung quanh ao. Riêng cá giống mới thả, trong quá trình theo dõi dự báo thời tiết sẽ hút hoặc tháo nước hạ thấp mặt nước ao, nhằm bảo đảm nhiệt độ hồ nuôi.

Theo Phòng Nông Nghiệp và Phát triển nông thôn huyện Hòa Vang, xã Hòa Phong có 25 hộ nuôi cá nước ngọt, tổng diện tích ao nuôi là 7,9ha. Trong đó, nuôi cá chiếm 4,6ha, diện tích còn lại nuôi ốc, ếch, một số bò hoang, nuôi cá tự nhiên không chăm bón. Với xã Hòa Khuông, có 200 hộ nuôi cá nước ngọt với diện tích khoảng 50ha. Riêng xã Hòa Liên, có trên 30 hộ nuôi các loại tôm, cá, cua với diện tích 36ha. Hiện nay, người dân theo dõi dự báo thời tiết qua các kênh thông tin và quyết định toàn bộ việc xuống giống tại thời điểm thích hợp. Đồng thời, để hạn chế thiệt hại trong mùa mưa sắp đến trong chăn nuôi lần trồng trọt, phòng thường xuyên tuyên truyền, khuyến cáo người dân chủ động canh tác và thu hoạch khi thời tiết không bảo đảm.

T.V

Thích ứng linh hoạt với thiên tai

TIỂU YẾN

Là đô thị hướng biển, trung bình mỗi năm Đà Nẵng đón gần chục cơn bão đi qua. Vì lẽ đó, chính quyền, người dân thành phố chưa bao giờ xem nhẹ chuyện ứng phó và xác định đây là nhiệm vụ cấp bách, lâu dài.

Cải thiện khả năng phòng chống

Kỷ ức về hai siêu bão Chanchu và Xangsane năm 2006 vẫn còn khắc sâu trong tâm trí người dân Đà Nẵng. Mười tám năm trôi qua, nhưng hậu quả tàn khốc của nó luôn là bài học đắt giá, thôi thúc thành phố không ngừng cải thiện khả năng phòng chống thiên tai để bảo vệ tính mạng và tài sản cho cộng đồng. Các khu vực dễ ngập úng tại quận Liên Chiểu, Hải Châu, Cẩm Lệ và Hòa Vang ưu tiên cải tạo hệ thống cống ngầm, hồ điều hòa và đê kè ven sông. Hệ thống thoát nước cũng được quan tâm nâng cấp nhằm giảm thiểu nguy cơ ngập úng trong những ngày mưa lớn. Thành phố còn đặc biệt quan tâm đến việc nâng cao nhận thức cộng đồng. Người dân được hướng dẫn cách chuẩn bị đồ đạc dự phòng, bảo vệ nhà cửa, nắm rõ quy trình sơ tán khi có cảnh báo bão nguy hiểm.

Sống ở đô thị ven biển, nhiều gia đình sớm hình thành thói quen kiểm tra và sửa chữa nhà cửa trước mùa mưa nhằm bảo đảm mọi thứ đều trong tình trạng an toàn nhất. Ông Trần Văn Thành (SN 1979, phường Mân Thái, quận Sơn Trà) cho biết, gia đình luôn chủ động chống thấm, gia cố nhà cửa trước mỗi mùa mưa. Đó không còn là chuyện chống bão, mà là chuyện thường xuyên phải làm khi mùa mưa đến. Ngoài ra, hệ thống cảnh báo sớm qua điện thoại, ứng dụng di động và các kênh thông tin trực tuyến giúp mọi người cập nhật nhanh chóng diễn biến của thời tiết. Các tổ chức đoàn thể và lực lượng xung kích cũng sẵn sàng hỗ trợ sơ tán, cứu hộ cứu nạn khi cần nên gia đình hoàn toàn yên tâm.

Phần lớn diện tích huyện Hòa Vang nằm ở hạ lưu sông Vu Gia, Thu Bồn. Những năm gần đây, việc hình thành các tuyến đường cao tốc Đà Nẵng - Quảng Ngãi, đường vành đai phía Tây nối đoạn từ quốc lộ 14B đến đường Hồ Chí Minh đi qua địa bàn 5 xã đã làm thay đổi đáng kể dòng chảy ở hạ lưu các con sông. Trong chuyến kiểm tra công tác phòng, chống thiên tai năm 2024 tại huyện Hòa Vang, Phó Bí thư Thường trực Thành ủy Nguyễn Đình Vinh yêu cầu địa phương chuẩn bị sẵn kịch bản ứng phó với các tình huống xấu nhất như tắc đường, sạt lở và ngập lụt kéo dài. Theo chỉ đạo, huyện Hòa Vang tiến hành lắp camera tại điểm sạt lở đèo La Ngà thuộc địa bàn xã Hòa Bắc, đồng thời thiết lập các đội xung kích sẵn sàng ứng phó thiên tai, triển khai công tác cứu hộ, cứu nạn trong tình huống khẩn cấp. Bên cạnh đó, các tổ chức xã hội, đoàn thanh niên cùng những tình nguyện viên đã được huy động, sẵn sàng chuẩn bị cho tình huống xấu nhất.

Từ đầu mùa mưa, như nhiều địa phương khác trên địa bàn thành phố, huyện Hòa

Phó Bí thư Thường trực Thành ủy Nguyễn Đình Vinh (bìa phải) kiểm tra công tác phòng chống thiên tai năm 2024 tại địa bàn huyện Hòa Vang.

Ảnh: T.Y

Vang chủ động chuẩn bị trang thiết bị, nhu yếu phẩm phục vụ công tác phòng chống lũ lụt, thiên tai và cứu hộ, cứu nạn. Bí thư Huyện ủy Tô Văn Hùng khẳng định, thời điểm hiện tại, huyện đã xây dựng kế hoạch ứng phó chi tiết, trong đó tập trung vào khả năng thích ứng, phân công nhiệm vụ cụ thể, chủ động phối hợp các đơn vị liên quan. Đặc biệt, 11 xã phải bảo đảm thực hiện đầy đủ phương châm “4 tại chỗ” gồm chỉ huy tại chỗ, lực lượng tại chỗ, phương tiện, vật tư tại chỗ, hậu cần tại chỗ. “Huyện đã xác định các điểm thường xuyên ngập sâu, ngập kéo dài và có phương án di dời người dân đến địa điểm an toàn. Trước đó, địa phương cũng đã triển khai khơi thông, nạo vét cống rãnh, yêu cầu dự án thi công không gây cản trở thoát lũ tại các kênh tiêu, sông suối, ao hồ. Ngoài ra, điều chúng tôi luôn quan tâm là bảo đảm an toàn hồ đập, nhất là hồ Hòa Trung, Đồng Xanh - Đồng Nghệ”, ông Hùng thông tin.

Bảo đảm an toàn mùa mưa bão

Trong điều kiện khí hậu ngày càng khắc nghiệt, Đà Nẵng đã và đang tập trung xây dựng mô hình thành phố thích ứng linh hoạt với thiên tai. Mùa mưa năm nay, thành phố chuẩn bị sẵn 7 kịch bản thích ứng với các điều kiện thời tiết. Lãnh đạo thành phố luôn nhấn mạnh rằng, ngoài các giải pháp kỹ thuật, công nghệ, cơ sở hạ tầng, sự chủ động và đoàn kết của cộng đồng là yếu tố then chốt giúp địa phương bảo đảm an toàn trong mùa mưa bão.

Những năm gần đây, nhiều địa phương tích cực đồng hành, hỗ trợ người dân vùng bị ảnh hưởng. Đơn cử, quận Liên Chiểu chuẩn bị 75 địa chỉ sẵn sàng tiếp nhận người dân sơ tán khi có sự cố xảy ra. Ông Hoàng Thanh Hòa, Chủ tịch UBND quận khẳng định, ngoài phương án sơ tán người dân sinh sống ở những khu dân cư thấp trũng, địa phương đã chuẩn bị phương án sơ tán 21.000 dân (khoảng 10% dân số quận) cho tình huống bão cấp 12, 13. Theo ông Hòa, phương án sơ tán không dừng ở việc đưa người dân ra khỏi vùng nguy hiểm mà chú trọng đến vấn đề an ninh, trật tự, lương thực, thực phẩm tại khu vực trú ẩn. Cùng với chính quyền địa phương, lực lượng công an, bộ đội, dân phòng, biển phòng... sẽ được huy

động để trực tiếp giám sát, hỗ trợ và bảo đảm an toàn cho người dân trong thời gian sơ tán. Ngoài ra, quận cũng hình thành các đội cứu hộ, cứu nạn sẵn sàng hành động khi có tình huống khẩn cấp.

Với kinh nghiệm nhiều năm sống tại vùng ngập úng, bà Lê Thị Hà (SN 1961, phường Hòa Khánh Nam) cho biết, gia đình luôn sẵn sàng cho tình huống khẩn cấp. “Chúng tôi ở đây vốn quen với mùa bão, nhưng mỗi năm, tình hình lại khó lường hơn. Hàng xóm thường bảo nhau chuẩn bị sẵn đồ đạc, giấy tờ tùy thân và một ít lương thực. Lúc sơ tán, chính quyền luôn hỗ trợ rất chu đáo nên cũng vui bớt nỗi lo”, bà Hà bộc bạch.

Ông Bùi Trung Khánh, Chủ tịch UBND phường Hòa Khánh Nam, lý giải hệ thống mương, cống thoát nước trên địa bàn chưa bảo đảm khiến nhiều kiệt, hẻm đường Hoàng Văn Thái, Mẹ Suốt, Nam Cao, Phạm Như Xương... thường xuyên ngập sâu, nước chảy xiết khi có mưa lớn. Do đó, việc đầu tiên được địa phương triển khai là sơ tán người dân đến địa điểm an toàn. Cùng với đó, chỉ đạo lực lượng chức năng xuống nhà dân hỗ trợ chèn chống, di dời tài sản có giá trị nhằm giảm thiểu thiệt hại, rủi ro. Mỗi năm, có hàng trăm hộ gia đình nhà cửa kiên cố sẵn sàng tiếp nhận người dân đến tá túc trong lúc chờ nước rút. Nếu thời tiết xấu hơn, trường học, trụ sở UBND phường, trạm y tế, công trình công cộng... sẽ được chính quyền trưng dụng để phục vụ người dân.

Từ việc cải thiện hạ tầng, nâng cao nhận thức cộng đồng đến triển khai các kịch bản ứng phó linh hoạt, Đà Nẵng đang từng bước khẳng định khả năng thích ứng và bảo đảm an toàn cho người dân trong mùa mưa. Cùng với đó, sự chung tay của các công ty, đơn vị quản lý hệ thống thoát nước, cây xanh đô thị, cầu đường, xây dựng, nông nghiệp... trong từng phần việc cụ thể đã góp phần tạo nên một mạng lưới bảo vệ đô thị vững chắc. Chưa kể, trong tương lai, khi tuyến kè đi qua các vị trí xung yếu dọc sông Yên, sông Túy Loan, sông Vĩnh Điện có chiều dài gần 13.000m hình thành, sẽ tăng khả năng bảo vệ thành phố trước tình trạng sạt lở, xâm thực, cũng như giảm đáng kể nguy cơ ngập lụt trong mùa mưa.

T.Y

Giải Sách hay 2024 và tinh thần Đông Kinh Nghĩa Thục

D. KIM THOA

Tại một khán phòng ấm áp ở Thành phố Hồ Chí Minh, bỏ lại bên ngoài những bận rộn hối hả của thành phố sôi động nhất nước, buổi sáng Chủ nhật (6-10) đã được mọi người dành trọn cho sách và những chia sẻ đầy tâm huyết từ kho tàng tri thức của nhân loại.

Tại lễ công bố giải Sách hay 2024, từ kịch bản, người dẫn chương trình tới người công bố giải, người nhận giải, và cả khách mời phát biểu đều gặp nhau ở sự chân tình, lòng khiêm cung, cảm xúc nhiệt thành. Theo đó, lễ trao giải trở thành một cuộc hội ngộ, trà đàm giữa những người bạn tâm giao về sách từ bốn phương tụ hội. Có cảm giác như ai cũng cố gắng nói ngắn đi một chút để còn được... nghe những người khác nói.

Vững niềm tin với sách

Nhìn lại hành trình 17 năm trôi qua kể từ khi dự án Khuyến đọc sách hay ra đời (2007), đại diện cho các thành viên trong dự án, ông Giản Tư Trung tự hào vì những gì

Kết quả giải Sách hay 2024.

Ảnh: S.T

mà dự án đã đóng góp cho cộng đồng. Đó là các hội thảo gây được ấn tượng lớn với mọi người, “đánh động” một sự thay đổi cần thiết về văn hóa đọc sách như: Người Việt có mê đọc sách, hay “Tết đọc sách của người Việt, tại sao không?”; đó là sự lan tỏa và cộng hưởng cần thiết để năm 2014 Thủ tướng Chính phủ quyết định lấy ngày 21-4 là ngày Sách Việt Nam (kể từ năm 2021 đổi thành ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam); đó là dự án sách cho các trại giam...

Và tất nhiên, khi nhìn lại hành trình 17 năm, những thành viên sáng lập của dự án Khuyến đọc sách hay từ những ngày ban đầu

cho tới hôm nay rất tự hào khi vẫn giữ được những giá trị cốt lõi của giải thưởng với tính độc lập, tính khai phóng và tính hợp pháp, từ đó tiếp tục duy trì hai mục đích lớn của giải thưởng sách hay là giới thiệu tới công chúng những cuốn sách giá trị và gợi mở xu hướng đọc sách, làm sách hay, tiến bộ với mọi người. Không phải ai cũng biết giải thưởng này không hề có hiện kim đi kèm, và những thành viên trong ban giám khảo hoàn toàn tự nguyện cho công sức bỏ ra để đọc và thẩm định rất nhiều cuốn sách do bạn đọc đề xuất tại cổng thông tin Sachhay.org hoặc do chính họ tìm đọc.

Gần 20 năm đồng hành cùng dự án, những thành viên tâm huyết vẫn giữ vững một niềm tin bất di bất dịch, đó là cho dù thế giới đã bước vào một thời kỳ bùng nổ công nghệ và bão hòa thông tin, sách vẫn là nguồn cung cấp tri thức tinh hoa, tri thức nền tảng mà bất cứ ai muốn nâng tầm bản thân đều sẽ phải tìm đến và gắn bó trong sự học suốt đời.

Cùng với niềm tin ấy, những người luôn theo sát với sự phát triển của thị trường sách ở Việt Nam như ông Lê Hoàng, Phó Chủ tịch Hội Xuất bản Việt Nam, còn nhận thấy một xu hướng tích cực đang ngày càng rõ hơn của ngành xuất bản, một điều mà theo ông là điểm

sáng đáng chú ý, đó là ngành xuất bản đang ngày càng chú trọng hơn những đầu sách nuôi dưỡng các giá trị tốt đẹp của con người, đặc biệt là mảng sách dành cho thiếu nhi. Đó là sự xuất hiện của nhiều cuốn sách nói về tình yêu thương, tình cảm gia đình, về bồi dưỡng nhân cách, thái độ biết yêu quý tự nhiên và bảo vệ môi trường...

Những trở ngại thời đại

Có một cách thú vị để bạn biết được đâu là những vấn đề mà thời đại chúng ta đang lo lắng hoặc nghĩ ngợi nhiều nhất về nó, đó là xem những cuốn sách xuất bản gần đây. Nhìn vào những cuốn sách được trao thưởng ở giải Sách hay năm nay, ta có cảm nhận rõ rệt hơn về những vấn đề lớn mà cuộc sống đang trần trụi.

Đó là một cuộc khủng hoảng trong giáo dục, không chỉ ở Việt Nam mà còn trên thế giới như lời TS. Bùi Trần Phụng trong phần chia sẻ về hai cuốn sách được tôn vinh trong hạng mục Giáo dục; là nỗi lo lắng về một cơn “sóng thần công nghệ” đang ồ ạt kéo tới, đe dọa sinh kế và thậm chí cả sự tồn tại của loài người, cùng với đó là câu hỏi chúng ta phải làm gì, học gì để ứng phó với đợt sóng thần ấy. Đó là nỗi trăn trở về một xã hội đang bị mất dần tính người trong một thế giới bủa vây bởi công nghệ, là những hồi chuông cảnh báo giống giả khi tinh nhân văn, tình yêu thương đang bị xói mòn trong thế giới ảo nhiều hơn thực.

(Xem tiếp trang 14)

SỐNG CHẬM Mỗi người đều có quê hương

VŨ THỊ HUYỀN TRANG

Có lần, nằm bên nhau hai vợ chồng tôi tính chuyện ngày sau. Anh nói sau này về già, khi các con đã yên bề gia thất, hai vợ chồng sẽ bán căn nhà đang ở để về quê. Mặc dù biết chồng tôi là con trai duy nhất trong nhà nên có trách nhiệm thờ cúng ông bà tổ tiên. Thế nhưng hai chữ “về quê” của chồng đối với tôi vẫn có gì xa lạ. Đơn giản vì tôi lấy chồng nhưng không ở quê chồng mà chọn một vùng đất khác để lập nghiệp, mưu sinh. Một năm vài ba lần theo chồng về quê giỗ Tết rồi lại vội vã đi, chẳng đủ để gắn kết bền chặt, thân quen. Cuối đời ai cũng muốn lá rụng về cội nên tôi hiểu mong muốn của chồng. Nhưng dù là chuyện của tương lai thì ý định bán căn nhà vẫn làm tôi lẩn tránh. Tôi nói với chồng: “Các con gọi quê hương của chúng ta với cái tên: Quê mẹ, quê cha hoặc quê nội và quê ngoại. Chứ đối với các con thì chính nơi này, ngôi nhà này mới là quê hương của chúng. Bởi chúng được sinh ra

Minh họa: HOÀNG ĐẶNG

và lớn lên ở đây. Mảnh đất này theo năm tháng sẽ vun đắp mối quan hệ gia đình, bè bạn tha thiết trong con. Anh muốn giữ lại ngôi nhà ở quê như thế nào thì con cái chúng ta cũng muốn giữ ngôi nhà nơi chúng từng gắn bó? Tôi giống như cha mẹ mình, đầu khó khăn thế nào cũng

muốn giữ cho con căn nhà thơ ấu. Để dù có sa cơ lỡ bước con vẫn còn quê hương để trở về...

Quê tôi đất đai lại có dấu hiệu sốt giá trở lại. Nhiều người vào tận từng ngõ nhỏ tìm mua đất đầu tư. Ở quê rộng rãi, nhà nào cũng vài sào đất ở, đất vườn, chưa kể đất trồng cây

lâu năm. Ấy thế nhưng nhiều xóm chỉ thấy toàn người già, trẻ nhỏ. Bởi người trẻ đều đi làm ăn xa dưới các thành phố lớn, hoặc đi xuất khẩu lao động ở nước ngoài. Nhà nào cũng lắp mấy cái camera từ trong nhà ra ngoài ngõ. Chẳng phải vì lo mất trộm đâu, đơn giản là để các con ở xa thảnh thơi vào xem cho đỡ nhớ quê. Nhiều người trẻ dù có cơ hội được định cư ở một đất nước phát triển nhưng họ vẫn nhất quyết trở về. Dù ở lại họ sẽ kiếm nhiều tiền, được hưởng an sinh xã hội tốt, con cái có cơ hội phát triển hơn. Nhưng chỉ có quê hương mới đủ là cái cớ để họ muốn gắn bó suốt đời. Đất đai dù bạt ngàn nhưng ông bà ta không bán đi một tấc. Ta sẽ bắt gặp đâu đó vài ba căn nhà không có người ở, cỏ dại mọc tốt um. Đó là những ngôi nhà đang chờ đợi những đứa con xa quê trở về. Trong mái nhà ta sống, trên mảnh đất cấy trồng từng vụ mùa trĩu hạt đều được nuôi dưỡng bởi cội nguồn tổ tiên, gốc rễ. Quê hương của mỗi người đều đáng quý như nhau. Bọn tôi theo gia đình rời quê vào

Bình Dương lập nghiệp đã nhiều năm. Sau này bạn lấy chồng, có nhà ở phương Nam. Tuy gắn bó với cuộc sống nơi phồn hoa đô thị nhưng bạn vẫn không quên thương nhớ quê nhà. Dù mẹ bạn đã mất, còn bố và anh chị em ruột thịt đều ở cùng bạn. Căn nhà cũ năm xưa đã bán từ lâu, mỗi lần về thăm quê bạn đều ghé qua con ngõ ấy. Tẩn ngần đứng trước cổng nhà cũ bạn nhói lòng khi thấy mọi thứ đều đã đổi thay. Đến cả những tán cây trong khu vườn ngày xưa giờ cũng không còn nữa. Ký ức thêm một lần trở dậy, chỗ kia là giếng nước mát lạnh, mẹ đi làm đồng về thường đứng đó rửa chân. Chỗ ấy là cây rom, nơi bạn vui vại quả na đã mở to “con mắt”. Dù trong căn bếp hiện đại kia chắc đã quen dùng bếp điện, bếp ga nhưng bạn như thấy được ngọn khói về trời còn thơm mùi cá kho, bánh rộm. Lẩn tránh về quê bạn dẫn theo hai cô con gái. Lúc chỉ cho các con “đây là ngôi nhà cũ của ông bà năm xưa”, sống mũi bạn cay xè. Giá giữ được căn nhà cũ, mảnh vườn xưa bạn sẽ đưa tro cốt mẹ về quê. Mà có thể ở thế giới bên kia mẹ bạn đã tìm về quê cũ. Bởi chiếc lá nào khi rụng cũng rơi về cội rễ của mình... V.T.H.T

Chuyện xưa xứ Quảng

Trống tân học đuổi ma cổ hủ...

VÂN TRÌNH

Hơn một thế kỷ trước, tiếng trống tân học ở đất Quảng được tôn vinh sứ mệnh "đuổi ma cổ hủ", thu hút số người theo học lối mới ngày càng đông, tạo ra mối nguy cơ đối với nền thống trị của thực dân, phong kiến đương thời.

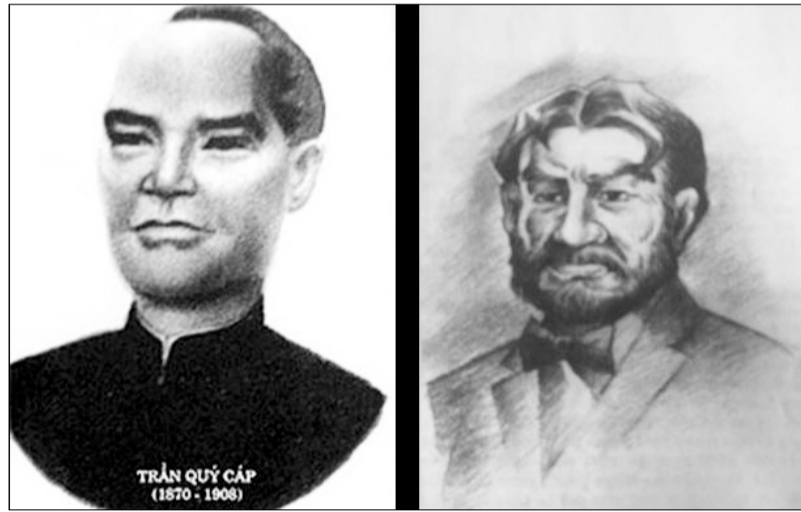
Một cái cách lớn trong giáo dục

Khác với lối học nặng về tầm chương trích cú, khoa cử (thường gọi là cụ học), tân học là khái niệm để chỉ nền học vấn mới, được các nhà Duy Tân đất Quảng xem là một trong những nội dung hoạt động cơ bản của phong trào Duy Tân nhằm thực hiện chủ thuyết: Khai dân trí, chấn dân khí, hậu dân sinh.

Theo các nhà nghiên cứu, tính đến năm 1908, số trường tân học ở Quảng Nam đã lên tới số trăm. Trong đó, Phú Lâm (thuộc huyện Lễ Dương, phủ Thăng Bình; nay thuộc xã Tiên Sơn, huyện Tiên Phước) là trường tân học ra đời sớm nhất, tháng 4-1904, do chí sĩ Lê Cơ (1870-1918) - anh em cô cậu ruột với chí sĩ Phan Châu Trinh - sáng lập.

Tác phẩm *Huynh Thúc Kháng, con người và thơ, văn (1876-1947)* của Nguyễn Q. Thắng cho hay, các trường tân học ở Quảng Nam tuân thủ 8 phương châm cơ bản: (1) Học theo lối mới, tức là vừa học chữ, học các môn khoa học, vừa học thực nghiệp; (2) Luôn nêu cao tinh thần dân tộc, dân quyền; (3) Xây dựng ý chí cương quyết, dù khó khăn, dù bị bắt bớ, giam cầm, tra tấn, đe dọa hành hình cũng không sờn lòng; (4) Không màng công danh, không coi trọng bằng cấp, chức tước, tin ở năng lực của mình; (5) Luyện thân thể cường tráng; (6) Ra sức phụng sự xã hội; (7) Tin ở khoa học và thực nghiệp: lập hội học, hội buôn, hội trồng cây, hội mặc áo phục; (8) Đề cao nam nữ bình đẳng.

Cố học giả Nguyễn Văn Xuân, trong cuốn *Phong trào Duy Tân*, cho biết thêm: "Vuốt lên trên một bậc, Trần Quý Cáp còn dám gây dựng tinh thần đoàn kết chặt chẽ giữa các học viên ở các trường... Mỗi lần khảo hạch, ngày rằm, mồng một thi học trò tụ họp lại, trường này dẫn sang trường kia theo thời khóa biểu luân chuyển để học sinh làm bài thi chung với nhau. Do đó, họ dễ quen biết nhau, thi đua, trao đổi kinh nghiệm và cũng là cách du ngoạn, học địa lý, hiểu biết dân tình thực tế nhất. Nhờ những cuộc tập hợp tứ phương về một trường học mà khu vực trường học bỗng thành ra ngày hội hè, gây thông cảm giữa học trò và nhân dân do sự tiếp xúc thân mật. Có

Chân dung Tiến sĩ Trần Quý Cáp (trái) và chí sĩ Lê Cơ (phải) - người sáng lập trường tân học Phú Lâm. Ảnh: Tư liệu

thể nói đó là những cuộc tuyên truyền rộng lớn cho Phong trào Duy Tân và cũng là một cái cách lớn trong giáo dục của ta."

Từ tiếng trống đuổi ma cổ hủ đến cái án Mạc tu hữu

Trống được dùng trong các trường tân học để báo hiệu giờ học. Trống cũng được sử dụng để các nhà Duy Tân tập hợp người dân đến nghe diễn thuyết. Trống tân học không chỉ cổ vũ tiến trình nâng cao dân trí ở nông thôn mà còn tạo ra dấu ấn lớn lao về mặt văn hóa, tư tưởng, như lời thơ của chí sĩ Lê Cơ: *Trống tân học đuổi ma cổ hủ/ Mỏ dân quyền khéo gõ nên kêu.*

Chính quyền thực dân, phong kiến đương thời rất sợ phong trào Duy Tân nên dĩ nhiên cũng sợ luôn cả... tiếng trống tân học. Ngày 15 tháng 12 năm Duy Tân thứ nhất (hạ tuần tháng 1-1908), Tổng đốc Quảng Nam Hồ Đắc Trung có trát sức cho các tổng, xã (làng) trong tỉnh, nhắc lại lời Công sứ Pháp là ngoài việc từ nay cấm Trần Quý Cáp, Giáo thọ phủ Thăng Bình, mặc áo phục đi lại các xã đánh trống tụ tập dân diễn thuyết, còn lệnh cho các tổng, xã thông báo cho dân biết từ nay không được đánh trống tụ tập diễn thuyết, ai trái lệnh sẽ bị nghiêm trị theo pháp luật, những lý dịch nào không thực hiện nghiêm lệnh này cũng bị xử phạt". Đối với các trường tân học, Tổng đốc Quảng Nam ra quy định: Trống phủ mới được đánh ba hồi để quan phủ ra tiếp khách, còn trống trường chỉ đánh một hồi để học sinh vào học.

Một hôm đến thăm trường Quảng Phước (làng Phước Kiều, nay thuộc xã Điện Phương, thị xã Điện Bàn, Quảng Nam) gần phủ Điện Bàn, nghe cái lệnh "trái khoáy" đó, Tiến sĩ Trần Quý Cáp liền viết bài thơ "*Cái trống*": *Trống trường, trống phủ, trống lung tung!/ Trống cũng quan dân mới lạ lùng!/ Trống đánh mấy hồi mà lớn tiếng?! Dăm mồn, da mỏng cũng như không.*

Bài thơ "ngịch" đến tai Tri phủ Trần Văn Thống. Y liền báo tòa Công sứ Pháp đóng cửa trường Quảng Phước.

Hiệu trưởng Nguyễn Phiên phải mời Trần Quý Cáp cùng đến nhờ vị Linh mục ở nhà thờ An Ngãi vô điều đình với Công sứ Pháp, trường này mới tiếp tục việc dạy học.

Sau sự việc trên, Tri phủ Trần Văn Thống bề mặt, càng thêm thù hận Tiến sĩ Trần Quý Cáp. Kịp đến khi bị dân phủ Điện Bàn cưỡng bức lên xe kéo xuống Tòa Công sứ Hội An trong vụ xin xâu năm 1908 và được thực dân Pháp giải thoát, y cho lính đến lục soát nhà Cử nhân Phan Thúc Duyệt, làng Phong Thủ, bắt được lá thư của Trần Quý Cáp, liền gửi vào ngay cho quan tỉnh Khánh Hòa để trả thù. Thư ấy chỉ có câu: "Cạn văn ngô châu thử cử, khoái thậm! Khoái thậm!" (Gần đây được nghe tỉnh ta cử hành việc ấy, sướng lắm! Sướng lắm!).

Quan tỉnh Khánh Hòa liền bắt cụ Trần giam vào ngục, rồi một mặt cho vào nhà lục soát các thư từ qua lại để tìm cho ra manh mối làm tang chứng. Chúng soát được thư của ông Trần Huỳnh Sách, một học trò thân tín của cụ Trần, vừa mới gửi vào, vồn vện chỉ có mấy câu: "Ngô hạt Đại Lộc sĩ phu tổ chức khát sừ, tuần nhật diên cập toàn kỳ, thử ngô bối bình nhựt, tư tưởng chi sở bất cập". (Sĩ phu huyện Đại Lộc tỉnh ta tổ chức xin xâu tuần nhật mà gần khắp Trung Kỳ, sự ấy bình nhựt chúng ta không nghĩ đến).

Cả hai thư đều chứng tỏ Trần Quý Cáp không có tham dự, không chủ mưu về việc xin xâu. Thế mà quan tỉnh Khánh Hòa lại cho rằng Trần Quý Cáp thể phát (cúp tóc), Âu trang (mặc đồ Tây) là mưu vãng tha quốc (muu ra nước ngoài) bội nghịch địch tình, ghép ông vào tội bất trung, bất hiếu và lập tức xử chém. Người đời gọi cái án đó là Mạc tu hữu, nghĩa là không cần có tội danh gì cũng xử!

Cố học giả Nguyễn Văn Xuân từng có nhận xét: "Không rõ việc ông (Trần Quý Cáp) bị đoid vào Nha Trang năm 1908 có phải vì y (Trần Văn Thống) "sảm tẩu" không, nhưng chắc chắn là cái chết cùng năm ấy của ông, Thống đã dự một phần "công" không nhỏ".

VT

Cửa sổ Tri thức

Về phương pháp Hỏa long cứu

* Mẹ tôi vừa đến Bệnh viện Y học Cổ truyền Đà Nẵng chữa bệnh, được các y, bác sĩ tại đây thực hiện phương pháp "Hỏa long cứu". Bà không rõ nguồn gốc phương pháp chữa bệnh này ra sao mà có tên gọi như thế và hiệu quả của nó như thế nào. Mong quý báo giải thích giùm (Nguyễn Thị Hoàng, Liên Chiểu, Đà Nẵng).

- Châm và cứu là hai phương pháp chữa bệnh khác nhau, có thể kết hợp với nhau hoặc dùng từng phương pháp đơn lẻ. Châm có nghĩa là dùng kim châm vào vào huyết vị. Cứu là dùng mỗi ngải hay điều ngải (chế từ lá ngải cứu để lâu năm) đốt lên hơi nóng trên huyết vị, thông qua đó tác động lên hệ thống kinh lạc có tác dụng điều trị bệnh.

Hỏa long cứu là phương pháp cứu cải tiến mới ghi nhận lần đầu trong một cuốn sách của NXB Quân y nhân nhân Trung Quốc năm 2007. Đây là phương pháp kết hợp 3 trong 1: cứu ẩm kinh lạc, chườm nóng rượu thuốc và bấm huyết, tác động cột sống; hình thành trên cơ sở lý luận châm cứu truyền thống kết hợp với tri thức tiết đoạn thần kinh của y học hiện đại.

Lương y Phan Công Tuấn thực hành Hỏa long cứu cho một bệnh nhân tại Bệnh viện YHCT Đà Nẵng. Ảnh: V.T.L

Lương y Phan Công Tuấn đã biên dịch, nghiên cứu ứng dụng, cải tiến và phổ biến phương pháp này lần đầu tiên với tên gọi mới là Tốc cứu (cứu nhanh) đăng trên Tạp chí Cây Thuốc Quý, số 120, 11-2008. Sau đó ông báo cáo tham luận tại hội thảo khoa học Môn thuốc, bài thuốc và phương pháp chữa bệnh của đồng bào các dân tộc, tôn giáo Việt Nam do Trung ương Hội Đông y Việt Nam tổ chức ở Hà Nội ngày 16-7-2013.

Bệnh viện Y học Cổ truyền Đà Nẵng đã triển khai thí điểm phương pháp này để chữa bệnh lần đầu tiên từ năm 2014 và đã đưa vào ứng dụng, đánh giá hiệu quả trong một đề tài nghiên cứu khoa học cấp thành phố (đã nghiệm thu cuối năm 2017). Kết quả nghiên cứu đề tài này đã được công bố trên Tạp chí Y học Thực hành (Bộ Y tế xuất bản) số 1105/2019.

Khi tiến hành chữa trị bằng Hỏa long cứu, thầy thuốc cho người bệnh nằm ở tư thế thoải mái để vùng huyết được cứu hướng lên trên. Đoạn, tẩm cồn xoa bóp trên các dải vải xô và trải lên mạch Đốc (giữa cột sống lưng), hoặc trên mạch Nhâm (trước bụng), hoặc các vùng huyết đang đau, hoặc các đường kinh có bệnh. Sau đó dùng một khăn lông ẩm (đã nhúng nước vắt kiệt) trùm phủ lên toàn bộ vùng kinh huyết cần cứu. Tiếp theo dùng một số dải khăn lông cắt nhỏ, cho vào lọ cồn vắt cho ướt đều, đặt lên trên khăn vải ẩm, tương ứng vị trí dải vải tẩm cồn xoa bóp bên dưới. Khi đốt lên, lửa sẽ bốc cháy chạy dài trên lưng hoặc bụng trông như một con rồng lửa (vì vậy phương pháp này đặt tên là Hỏa long cứu).

Hỏa long cứu có tác dụng ôn thông khí huyết, điều hòa âm dương, cường tráng cơ thể, đặc biệt là giảm mỏi, giảm đau nhanh. Hỏa long cứu điều trị rất hiệu quả các chứng bệnh: đau thần kinh, cơ xương khớp; đau lưng, cổ, vai gáy do thoái hóa cột sống; đau dạ dày do tỳ vị hư hàn; nam giới nhược dương, tiểu đêm nhiều; phụ nữ thống kinh, lạnh cảm, hiếm muộn; đặc biệt có thể hỗ trợ điều trị giảm béo, làm đẹp...

Bộ Y tế ký Quyết định số 1291/QĐ-BYT ngày 12-2-2018 chính thức ban hành quy trình kỹ thuật Hỏa trị liệu chuyên ngành y học cổ truyền. Đến nay đã có 7 bệnh viện y học cổ truyền tuyến tỉnh trên cả nước được tiếp nhận chuyển giao gói kỹ thuật "Hỏa long cứu" từ Bệnh viện Y học Cổ truyền Đà Nẵng, gồm: Sơn La, Nghệ An, Thái Bình, Lào Cai, Quảng Bình, Bình Định, Thừa Thiên Huế.

ĐNCT

thơ

Nhà báo, nhà thơ Long Vân, tên khai sinh Nguyễn Văn Long, sinh năm 1964 tại làng Phú Chiêm (nay là khối phố Triêm Nam, phường Điện Phương, thị xã Điện Bàn, tỉnh Quảng Nam). Hội viên Hội Nhà báo Việt Nam, hội viên Hội Nhà văn thành phố Đà Nẵng. Tác phẩm đã xuất bản: *Uống rượu với trăng* (Tập thơ, NXB Hội Nhà Văn, 2015). Tác phẩm in chung: *Đọc đường miền Trung* (Tập Truyện - Bút ký, NXB Thuận Hóa), *Hoa bông bạc và cơn lũ* (Bút ký - NXB Thanh niên, 2000).

Lục Bát Vô Đề

Người đi, cũng đã đi rồi
 Mà sao cứ phải đứng ngồi ngóng trông
 Con đò thuở ấy qua sông
 Bờ kia cũng đã tay bồng, tay mang

Thương chi chi một cung đàn
 Nhớ chi chi chút khê khàng dạ thua
 Vui chi một tiếng gà trưa
 Buồn chi cơn gió thoảng đưa qua màn
 Bắc thang lên hỏi cao xanh
 Người đi phương ấy đã đành dạ chưa?!
 Người đi có nhớ bến xưa
 Có thương thêm đá nắng mưa rêu mờ?!
 Trời già ngoảnh mặt ngó lơ
 Chữ tình quen thói hững hờ đó thôi
 Chim kia có bạn, có đôi
 Trầu cau thắm với chút vôi cày nông

Con đò neo đậu bến sông
 Dập dềnh nước lớn, nước ròng đầy đưa
 Thương người đầu kể nắng mưa
 Thương người đầu kể sớm trưa ngóng chờ
 Chữ tình là một ý thơ
 Lỡ thương nên cứ dặt dờ chi chi...

Rồi mai biển gọi

rồi mai,
 về lại quê nhà
 vườn hoang cỏ mọc,
 cau già xác xơ
 thương cây cau đứng bơ vơ
 dây trầu xưa quấn đến giờ chưa buông
 tiếng gà trưa gáy thật buồn
 giọng con chim quốc, xót luôn bờ tre

mai về,
 đã cạn tiếng ve
 nhật trang lưu bút ngày hè năm xưa
 ngoảnh nhìn,
 bờ giậu song thưa
 bìm leo giậu đổ, ngày mưa gió lùa
 thoảng trong hơi lạnh giao mùa
 lời ru của nội như vừa hôm qua

rồi mai,
 về lại quê nhà
 tay ta trồng lại giống cà, vườn cây
 ngã mình nằm giữa đám mây
 mây bao nhiêu tuổi, trắng đầy trời xanh
 bao năm trai tráng thị thành
 một ngày trở lại hóa thành lão ông...

rồi mai,
 biển gọi dòng sông
 thưa rằng,
 sông đã nên đồng, nên nương
 ngày đi,
 muôn dặm phố phường
 ngày về,
 một chốn quê hương an bình
 chén trà thơm ngát bình minh
 không đâu bằng chốn quê mình
 bạn ơi!...

Nỗi buồn ở lại

NGUYỄN TRI THỨC

Lâu rồi mới gặp, người bạn đồng niên mặt ủ rừ, thất thần, vô hồn chào nhau mà như vô cảm, buồn rười rượi. Hồi ra mới biết lý do là đã bị hiểu lầm và rồi rạn nứt, đổ vỡ và cắt đứt tình bạn đã hơn 20 năm buồn vui chia sẻ. Tôi cũng không gắng hỏi tại sao lại không giải thích, thanh minh, bởi khi một phía đã nhất quyết không lắng nghe thì chẳng thể nào thay đổi. Cứ coi như những gì không thuộc về mình thì có cố níu kéo cũng chẳng bền lâu, cũng mãi gượng gạo, xa rời. Mà ở đời, thật lạ, những chuyện buồn thường rất đậm sâu, lâu bền, dai dẳng. Chắc ai cũng dễ thấy thôi, những chuyện vui rồi rục rờ hào quang thường trôi qua nhanh lắm, dù có trải qua rất nhiều gian truân, vất vả, nhọc nhằn mới đạt được đi nữa. Những kỷ niệm cũng chỉ nhấm nháp một mình, thoảng qua khi nhắc lại, chạm đến mà thôi. Những nỗi buồn thì luôn hiện hữu, day dứt, trở trăn, lảng động, xao xác tâm can. Cuộc đời cơ bản là thế. Nỗi buồn, cũng như những ấn tượng xấu, thường khắc ghi rất lâu, hễ cứ chạm đến, hễ cứ riêng tư lại trở dậy mãnh liệt.

Tôi may mắn được đặt chân đến cả 5 châu, đến khắp 63 tỉnh, thành phố của đất nước mình. Dẫu là những chuyến du lịch hay công tác, thời gian ngắn hay dài, cưỡi ngựa xem hoa hay đến từng hộ gia đình, gặp gỡ, trao đổi với từng nhân vật, thì những gì đọng lại trong trí nhớ, rất rõ, vẫn là những câu chuyện buồn cảm, những số phận đáng thương, đặc biệt trong những thiên tai, bão lũ, trong vật lộn với chật vật, tù túng, khốn khó cuộc sống đời thường. Ngay cả những nhân vật thực sự nổi bật, là tấm gương sáng đi nữa, những chuyện không vui cũng hiển hiện môn một. Ví như một gương

Minh họa: HOÀNG ĐẶNG

mặt thanh niên tiêu biểu toàn quốc vì công việc đặc thù, vợ không thấu cảm, sẽ chia nên đành chia tay trong lặng lẽ. Ví như một vị phó giám đốc sở vì không được trọng dụng mà xin nghỉ hưu sớm, chuyên tâm nghiên cứu khoa học và rồi thành công rực rỡ, được phong tặng danh hiệu Anh hùng lao động...

Tôi không hiểu mọi người có thể không. Không nhiều nhưng chắc là cũng kha khá. Bởi qua nhiều câu chuyện, những chuyện buồn với hình hài cụ thể, khác biệt vẫn hay được nhắc đến, qua năm tháng. Thế nên, nỗi buồn, vẫn cứ thế, ở lại bên đời. Mà điểm chung là chả mấy ai thấu cảm, cắt công tìm hiểu tường tận nguyên nhân để mà cảm thông, bỏ qua cả. Nhiều khi, những chớp nhoáng, thoảng qua vẫn chi phối, ngự trị những nghĩ suy, quyết định, bất luận vì lý do gì, hiểu thẳng, muốn khẳng định cái tôi ngất ngưỡng hay sự thờ ơ, bàng quan, vô cảm. Mà ở đời, ai cũng biết một điều hiển nhiên rằng, thời gian đã qua đi là không thể nào trở lại. Cũng như những lời đã nói ra,

như hòn tên mũi đạn bay đi, như cốc nước đã đổ. Nhưng kỳ lạ, nỗi buồn, dù có chất chồng đi nữa, cũng không hề tràn, nó như cái thùng không đáy, trút đổ bao nhiêu cũng chẳng đầy... Chủ không phải văn hoa, mỹ miều, đáng yêu như nhà thơ ngụ ngôn nổi tiếng người Pháp La Fontaine nói rằng: "Nỗi buồn bay đi trên đôi cánh của thời gian".

Ở đời, có người giỏi giấu nỗi buồn, nói một cách văn hoa là họ quản trị được cảm xúc, không bộc lộ ra bên ngoài những buồn vui thoảng qua. Họ có thể mỉm cười đầy nhưng trái tim như nhỏ lệ, như điệp trùng những vết của nhói đau ẩn sâu khuất lấp tâm can. Có người cứ để nỗi buồn khơi khơi ào ạt tuôn ra, trên mọi phạm vi không gian, thời gian bất kể những người nhìn thấy, nghe được... chỉ à ơi, thoảng qua động viên vô cảm, thậm chí phá đám, lấy đó làm niềm vui.

Ở đời, dẫu chất ngất theo thời gian nhưng không có nỗi buồn nào giống nhau cả, cho dù xảy ra chỉ với một người đi chăng nữa...

N.T.T

© Cuộc sống qua ảnh

Rú Chá, mùa thay lá...

Những ngày cuối tháng Chín, đầu tháng Mười, rừng ngập mặn nguyên sinh Rú Chá trong hệ đầm phá Tam Giang thuộc địa phận làng Thuận Hòa, xã Hương Phong, huyện Hương Trà, tỉnh Thừa Thiên Huế lại đồng loạt trở bông, thay lá và chuyển sang màu vàng ươm rục rịch, tạo nên một bức tranh đầy thơ mộng cho cố đô Huế.

Đà Nẵng cuối tuần mời bạn cùng chiêm ngưỡng rừng ngập mặn Rú Chá vào mùa đẹp nhất trong năm qua chùm ảnh của tác giả Nhị Văn (Đà Nẵng).

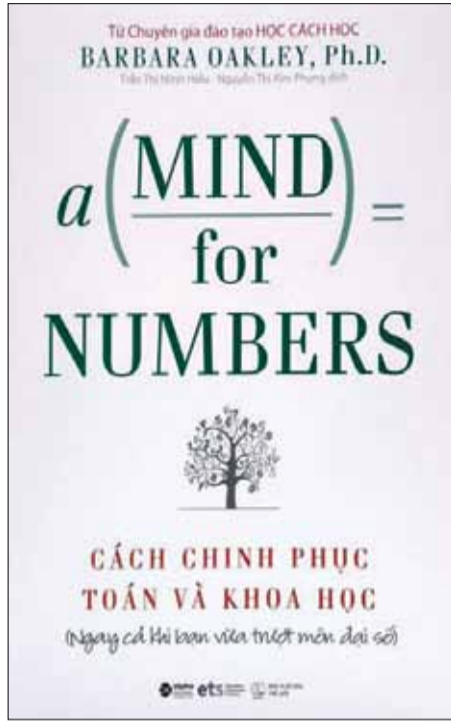
Khi thời tiết sang Thu, toàn bộ cây chá ở nơi đây sẽ chuyển từ màu xanh sang

 ĐỌC SÁCH

Học cách "cải tạo" bộ não

DIỄN PHƯỚC

"Tôi không có khiếu học các môn tự nhiên cho lắm. Nghĩ tới những con số thôi là đã thấy ớn rồi!" - Bạn hẳn đã ít nhất một lần nghe ai đó nói câu này, và có lẽ không ít người trong chúng ta tin rằng bộ não của mỗi người vốn được "thiết kế" để phù hợp với một lĩnh vực đặc thù nào đó. Nhưng TS. Barbara Oakley, tác giả cuốn sách "*A Mind for Numbers - Cách chinh phục toán và khoa học*" đã chứng minh điều đó không chính xác.

Được viết từ những cứ liệu trích dẫn từ các nghiên cứu uy tín về khoa học thần kinh, cộng thêm trải nghiệm cá nhân của chính tác giả - TS. Oakley - giáo sư kỹ thuật công nghiệp và hệ thống tại Đại học Oakland, Hoa Kỳ. Cuốn sách là hướng dẫn thiết thực cho bất kỳ ai muốn cải thiện khả năng học tập, đặc biệt là những người có định kiến rằng mình "không giỏi" trong toán học hay khoa học.

Với nội dung được trình bày mạch lạc, dễ hiểu, cuốn sách đem đến các giải pháp và chiến lược học tập hiệu quả, giúp người đọc thoát khỏi những khó khăn khi đối mặt với những bộ môn thực sự khó nhằn này.

TS. Oakley, người từng có một khởi đầu học tập không mấy suôn sẻ trong lĩnh vực toán học và khoa học, đã chứng

minh rằng thành công trong những lĩnh vực này không phải là điều bất khả thi. Bà bắt đầu với nền tảng học vấn trong khoa học xã hội, và khi bước sang giai đoạn trưởng thành, bà quyết định dấn thân vào lĩnh vực kỹ thuật và khoa học tự nhiên, nơi bà đã trở thành một trong những chuyên gia hàng đầu.

Hành trình của TS. Oakley từ một cô bé ghét toán trở thành giáo sư kỹ thuật tại một trong những trường đại học lớn của Mỹ là minh chứng cho thấy, bất kỳ ai cũng có thể thành công trong toán và khoa học nếu biết cách học đúng. Đặc biệt hơn khi những phương pháp mà bà chia sẻ trong cuốn sách chính là bí quyết đã giúp bà vượt qua mọi thử thách, từ những thất bại đầu đời cho tới thành công đáng nể ở giai đoạn về sau.

Một trong những nội dung đáng chú

ý của cuốn sách là cách bà Oakley vận dụng những kiến thức nền tảng của khoa học thần kinh để chỉ ra hai chế độ tư duy của con người: tư duy tập trung và tư duy phân tán. Bà giải thích rằng, học tập không chỉ là việc ngồi tập trung làm bài tập trong nhiều giờ mà còn cần biết cách thư giãn và để tâm trí hoạt động trong chế độ phân tán. Đôi khi, những giải pháp sẽ xuất hiện trong đầu khi ta không đang cố sức tập trung. Thực tế, chính tư duy phân tán mới giúp mở đường cho sáng tạo. Nói cách khác, nếu chỉ cầm cúi học mà không nghỉ ngơi hợp lý, khả năng học cũng sẽ rất hạn chế. Hay nói như tác giả, khi ta quá sốt ruột để hiểu nhanh một kiến thức thì điều đó lại chính là sự cản trở ta nắm được kiến thức.

TS. Oakley cũng nhấn mạnh tầm quan trọng của việc tránh sự trì hoãn. Nhiều người học thường có xu hướng hoãn lại những việc khó và chỉ bắt tay vào làm khi sắp đến hạn. Điều này không chỉ gây ra căng thẳng mà còn khiến não bộ không có đủ thời gian để xử lý thông tin một cách hiệu quả. Bà đưa ra các phương pháp như kỹ thuật Pomodoro - kỹ thuật chia nhỏ thời gian học thành các phiên 25 phút, tập trung cao độ trong thời gian ngắn và sau đó nghỉ ngơi.

Cuốn sách cũng trình bày nhiều kỹ thuật giúp cải thiện trí nhớ, phương pháp luyện tập truy hồi cách quãng, học cách khối hóa thông tin để nhớ lâu hơn và cách tránh ảo tưởng về khả năng nắm bắt kiến thức của mình. Đây có thể sẽ là phần gây bất ngờ với nhiều người khi hóa ra chúng ta thường ảo tưởng nhiều lắm về những gì ta tưởng mình đã biết hay đã hiểu, mà sự thực thì không phải. Những chiến lược này không chỉ dành riêng cho những người học kém, mà cả những ai đã giỏi để có thể nâng cao

hơn nữa khả năng của mình.

Điều khiến "*A Mind for Numbers - Cách chinh phục toán và khoa học*" trở thành cuốn sách hữu ích là vì nó không chỉ dừng lại ở lý thuyết mà còn mang tính thực tiễn cao. Những phương pháp mà tác giả chia sẻ có thể áp dụng ngay lập tức trong quá trình học tập hằng ngày của mỗi người. Từ học sinh, sinh viên cho tới người đi làm, bất kỳ ai cũng có thể tìm thấy những cách tiếp cận mới mẻ, giúp tăng hiệu quả học tập mà không cần phải "cố gắng quá sức" vì thực chất "cố quá" có thể trở thành "quá cố"!

TS. Oakley dành nhiều chương sách để nhấn mạnh rằng bất kỳ ai, bất kể nền tảng kiến thức của họ như thế nào, cũng có thể học và trở nên xuất sắc trong các lĩnh vực mà trước đây họ cho rằng mình không có năng khiếu. Cuốn sách dành cho cả những người yêu thích các môn nghệ thuật nhưng lại gặp khó khăn trong việc tiếp thu toán và khoa học.

A Mind for Numbers - Cách chinh phục toán và khoa học không chỉ là cuốn sách dành cho những ai muốn giỏi toán và khoa học mà còn dành cho bất kỳ ai muốn học cách làm chủ bộ não của mình và muốn theo đuổi việc học tập suốt đời. TS. Oakley đã thành công trong việc biến những khái niệm học tập khô khan trở nên dễ hiểu và gần gũi hơn, qua đó giúp người đọc thay đổi suy nghĩ và tiếp cận việc học một cách sáng tạo và hiệu quả.

Với những phương pháp mà TS. Oakley chia sẻ, việc học không còn là gánh nặng mà trở thành một hành trình thú vị, nơi bạn có thể khám phá và phát triển tiềm năng của chính mình.

Đ.P

vàng tươi đầy thơ mộng.

Những chùm hoa chá vàng khoe sắc giữa trung tâm rừng ngập mặn Rú Chá, soi bóng dưới dòng nước.

Ánh nắng ban mai hòa quyện với sắc vàng của rừng tạo nên vẻ đẹp yên bình.

Rú Chá cách trung tâm thành phố Huế 7km, đường đi thuận tiện nên thu hút rất nhiều người dân và du khách.

Rú Chá là đầm phá nước lợ lớn nhất khu vực Đông Nam Á với nhiều loài động thực vật phong phú, nơi cư trú của các loài thủy sinh nước lợ.

Hãy gửi cho chúng tôi những tác phẩm mà các bạn yêu thích. Địa chỉ: maichimai2611@gmail.com

Truyện ngắn

Sứ ơi, tao xin lỗi mày...

Y NGUYỄN

1. Ngày vợ chồng nàng xây xong ngôi nhà cấp 4 - nơi cái xóm ba bề núi vây quanh mùa hè chang chang nắng - trước mặt nhà còn trụi trơ, không có tí ti bóng mát. Nhà quay hướng Tây, nắng sáng không sao nhưng nắng chiều dội thẳng vào nhà mới xây, ngao nghệ như con mắt nhìn tóa lửa! Chịu hết nổi, nàng chạy đi tìm ông anh kết nghĩa dân chuyên cây cối hỏi thăm xem có cây gì trồng làm cảnh trước nhà mau lớn, đẹp thơm, lại sạch sẽ? Ông anh không do dự trả lời ngay: cây sứ! "Tư vấn" xong, mai ông lập tức bứng cho cây sứ nhỏ giâm vừa bển rế còn nguyên bầu đất chở tới tận nhà. Đem tận nơi. Nhắm nhe cần thận. Còn tận tâm tới mức hạm hụi đào lỗ giúp, trồng xuống mé Tây hiền trước.

Đất sỏi đá, cuốc bôm bốp cứng quèo khiến nàng đâm lo. Đất xấu vậy liệu cây... sống nổi không anh? Yên tâm, đất vậy trồng sứ mới ngon, anh phán, chắc như đinh. Thật, trông chất đất cằn cỗi vậy mà cây hợp thổ nhượng sao lớn nhanh như thổi. Hai năm chớp mắt gốc sứ đã phình ra, gân guốc phân cành đáng rất chi "cổ thụ". Mùa hè nắng chang lá sứ vẫn cứ dài to, xanh muốt. Tàn cây phủ rợp, che mát một mảng nắng Tây gay gắt mỗi chiều. Và hoa. Bắt đầu ra nụ, đơm hoa ngay khi còn là một em sứ "thiếu nhi". Cánh hoa tròn trắng tinh khôi, nhụy điểm vàng, nở ngát hương. Hương sắc thật dễ thương; có điều... mau rụng, mỗi sáng cầm chổi ra gốc sứ quét hoa nàng cứ đứng tần ngần, tiếc nuối nhìn những đóa trắng tròn nhiều khi chưa kịp héo, vẫn còn thơm vương vất đã vội lia cành! Được cái giống sứ sai hoa, bển bỉ ra hoa hết đợt này kế tiếp đợt khác. Mùa mưa hơi kém chút chút còn mùa nắng cây sứ cứ như cá gặp nước, càng nắng càng xanh, càng dày hoa và hương hoa đêm đêm càng đậm! Đẹp, thơm, mát và sạch, ông anh kết nghĩa nói quả không ngoa. Ấy vậy nhưng; lợi lạc mà cây sứ mang lại không chỉ có bấy nhiêu. Lâu lâu lại có người đến nhà hỏi xin hoa sứ, lá sứ về làm thuốc. Ban đầu chỉ một hai người. Lâu quen gần như... cả xóm! Không sao, cây to, sức sống khỏe, bốt mớ hoa hay vài chiếc lá giúp người bệnh, cây cũng không vì thế mà suy. Ai tới nhà xin hoa xin lá xong cũng tìm nàng cảm ơn. Trước khi về còn ngắm tới ngắm lui, khen cây sứ đẹp...

2. Nàng bị tai nạn giao thông, suýt chết.

Khúc queo cua gắt, lái cẩn thận mà vẫn bị. Mũ bảo hiểm cài quai

Minh họa: HOÀNG ĐĂNG

không chắc vắng ra, mặt vấp xuống đường, đi luôn nửa hàm răng cùng một bên gò má biến dạng. Trầm trọng hơn, cú va đập còn gây xuất huyết não, hôn mê mấy tháng ròng để lại di chứng đánh mất một phần ký ức và liệt luôn dây thần kinh số 6! Người ta bảo: đoạn đường ấy có ma, hay chực chờ "bắt" xuống cõi âm những khách lữ hành hạp vía. Đương nhiên nàng thuộc loại bị bắt hụt - người ta lý giải - còn mạng nhưng tang thương bầm dập! Nghe cũng có lý. Cái khúc cua tử thần ấy nghe đồn đại đã lâu nhưng nàng không tin - cho đến lúc chính bản thân mình dính đạn! Về từ cửa tử nàng còn dở người rất rất lâu, lúc nào cũng trong trạng thái lơ ngơ thất thần khiến cái lý bị bắt hụt càng được củng cố thêm. Có bệnh vại tứ phương, ngoài chuyện vật lý trị liệu, thuốc men theo chỉ định của bệnh viện nàng còn được người nhà đưa đi xem thầy bà bói toán các kiểu. Cúng cầu bùa chú chỗ nào nghe hay cũng tới, hy vọng nàng nhanh chóng phục hồi để về với cuộc sống bình thường.

Chồng chăm nàng không tệ nhưng bệnh trạng kéo dài lâu quá. Từ Chợ Rẫy chuyển sang Bệnh viện Phục hồi chức năng lại xoay ngược sang Viện Mắt, cứ chạy vòng như đèn cù. Chưa hết, về nhà còn phải đi bệnh viện Đông y châm cứu, bấm huyệt, cấy thuốc cả năm trường hy vọng cứu được sợi dây thần kinh tổn thương gây mất thị

lực và lệch trông mắt. Vô phương, các bác sĩ lắc đầu, an ủi. Tai nạn kinh khủng vậy giữ được mạng là may, mắt thôi đành chịu lệch. Nàng nghe bật khóc còn chống chệp miệng thờ dài...

Đạo này anh hay đi sớm về khuya, nhiều hôm nồng nặc toàn mùi rượu bia. Có rượu hay không cũng cứ lẳng lặng chui vô phòng làm việc. Ngủ riêng, từ ngày nàng ra viện về nhà. Em cần nghỉ ngơi tĩnh dưỡng, anh bảo. Bạn đến chơi, thăm thì: như lão chồng mày có bố, mấy lần tao bắt gặp chờ nhau đi... Nàng không tin, nhưng cũng hỏi thử phòng xa. Tưởng anh chối ai dè nhận luôn: anh thương cô ấy lâu rồi...

Nàng nghe tối tăm mảy mảy, hết cảm giác bị vấp mặt xuống đường lúc trước. Tỉnh dậy thấy mình nằm trên giường, đứa con trai mếu máo ngồi bên. Ba đâu? Ba đi rồi, dặn con trông mẹ...

Đêm ấy anh không về. Hôm sau cũng không. Sáu tháng sau vợ chồng ly hôn.

3. Giờ thì nàng tin thêm câu xưa. Từng ấy đòn đau số phận giáng xuống khiến nàng hóa cái xác không hồn. Ngày ngày hết việc cơ quan nàng về, lằm lũi ra vô nơi căn nhà quạnh giờ chỉ còn mỗi mẹ con. Thằng em họ gần bên chắc thương hoàn cảnh bà chị nên hay qua chơi. Hai chị em bày bàn cả phê trước hè, hoa sứ ngan ngát đưa hương.

Thấy chị chờ đẫn, cứ thả cái nhìn xa xăm vào những chùm hoa trắng muốt rung rinh nó chệp luối, buột miệng: nghĩ sao đem sứ trắng trồng trước cửa hả trời? Cho xui xẻo đủ chuyện ra... Nàng ngạc nhiên: mấy nói gì kỳ? Xưa giờ đâu ai nói trồng sứ trắng trước nhà gặp xui? Có bà không biết chứ ai không biết? Hoa sứ người ta trồng nơi đền chùa miếu mạo, nhất là sứ trắng. Thử nhìn cái màu trắng rợn như đeo tang của nó kia... Thằng em lật đật đưa tay bụm miệng, mắt nhìn quanh quất...

Cha mẹ ơi, như con chim phải tên giờ lại gặp cây cong, nghe câu phán xanh rờn của cậu em nàng bần rùn cả người. Cây sứ trắng chứa điều rui điều xui, chuyện ấy giờ nàng mới biết! Hốt nhiên, trong mắt nàng, cội sứ quen thân hiền lành, phủ bóng che mát rượi bao ngày giờ bỗng trở nên bí hiểm thâm nghiêm, đáng sợ hơn là đáng yêu. Bóng sứ vươn cao lấp ló những chùm hoa trắng giờ càng nhìn càng thấy giống màu tang. Nỗi sợ khiến mùi thơm của sứ đêm đêm nghe cũng đầy ám ảnh khiến từ bữa ấy cứ chạng vạng là nàng lo... chốt chặt cửa, không dám tới hiền nhà!

Muốn yên phải chặt bỏ gấp, lời thằng em vằng vằng. Thì chặt!

Ngày cây sứ bị đốn ngã, hoa

lá tả tơi, nhựa trắng ứa ròng như nước mắt. Một cành ngang trên thân bật chống lên trời, ngơ ngác uốn cong dấu hỏi. Đường như sứ đang muốn nói: tôi đã làm gì nên tội, sao lại đốn tôi??? Đáng vẻ bi thương của cây sứ khiến nàng - hốt nhiên - chợt nhận ra mình đang thêm một lần đổ vỡ! Họa vô đơn chí là đây chớ đâu. Cây sứ hiền lành xưa nay chỉ biết làm đẹp, làm mát, làm thơm, làm dịu những nỗi đau cho đời chứ làm gì nên tội mà khi không bị nàng xử chết? Âm linh chưa thấy, nhưng rõ ràng trước mắt là một sinh linh vô tội phải lia đời.

Dọn cành lá đi rồi, nhìn hiền nhà phía Tây giờ trống hoác, nắng dội chang chang nàng ngồi phệt xuống thêm, khóc nức...

4. Tái hôn, theo chồng mới về xuôi, nàng lượm lặt hết những gì còn sót của đời mình, quyết tâm xây dựng lại từ tro tàn quá khứ. Hành trang nàng mang theo - ngoài những vật dụng thiết thân - còn một bầu đất cọt chặt, bên trên thò ra nhánh sứ bé xíu xiu. Nhánh sứ được nàng đem giâm từ một nhánh con tách khỏi thân sứ mẹ bị đốn theo lời hướng dẫn của ông anh. Không sao đâu em, đời ai chẳng có lần lằm lổ, nhưng quan trọng là biết sửa. Giống sứ hiền lành mà sức sống mãnh liệt lắm, em đừng lo...

"Bé sứ" con con lại được nàng đem trồng phía Tây hiền căn nhà mới dọn về. Chỉ mình nàng hạm hụi đào lỗ đắp vun, tưới nước cho cây. Anh kết nghĩa giờ ở xa. Nhưng nếu không xa chắc nàng cũng không nhờ. Nàng muốn tự tay trồng, nâng niu chăm bẵm "bé sứ" nhằm chuộc lại phần nào cái lỗi đã phạm với sứ mẹ ngày xưa.

Năm năm. "Bé sứ" lại thành chàng sứ thanh niên gân guốc, sum suê. Và hoa. Từ mùa lúc liu bèn hiền từng chùm hoa trắng ngát hương. Có điều lâu nay hạnh phúc của nàng cùng chồng mới thật vẹn toàn, không thấy "âm linh" nào quấy nhiễu! Kể lại chuyện xưa, chồng nghe, cười phá: chuyện lạ lần đầu anh nghe thấy đó! Thôi, không sao, cây sứ nó... hy sinh cuộc đời để thức tỉnh em, kể cũng không chết uống!

Nàng cười bẽn lẽn, nhìn ra cội sứ trước nhà mà hình dung ra bóng dáng sứ mẹ ngày xưa. Trong tâm tưởng nàng bật lên câu thầm thì thật thành ý thành tâm: Sứ ơi, tao xin lỗi mày...

Y.N

Chín phút bên hồ

ĐÌNH XÉ

Trầm tư và lãng đãng trong tấm áo choàng may bằng vải len nâu, Cole Palmer ngồi trên chiếc ghế nhỏ bên hồ. Mặt nước trong, soi bóng những tán cây ven bờ. Tay vẫn vờ chiếc cần câu mỏng manh nhưng dường chàng tiến đạo của Chelsea bấy giờ không hề nghĩ đến bầy cá xôn xao dưới lòng hồ gợn sóng. Chàng nghĩ đến điều gì trong tư thế ấy, giữa không gian ấy thì chỉ thương hiệu Burberry với các sản phẩm may mặc nổi tiếng mới hiểu rõ ngọn nguồn khi đây công thực hiện phân cảnh này với sự góp mặt của các ngôi sao điện ảnh Barry Keoghan, Cara Delevingne, Olivia Colman. Và rồi, cùng với đoạn phim dài 9 phút ấy, xuất hiện đồng loạt nhiều nơi ở nước Anh bây giờ tấm ảnh chàng trai Palmer hào hoa với mẫu áo choàng len mang giá 2.490 bảng Anh.

“Luôn đồng hành theo thời tiết với Burberry” là nhắn gửi hướng đến khách hàng mua sắm vào mùa tiết trời chuyển dịch. Nhảy bén với thời sự thao trường, thương hiệu đang lên của nước Anh chọn ngôi sao nóng bỏng của sân cỏ lúc này để quảng bá mặt hàng mới. Cá vẫn nhón như dưới lòng hồ và mặt nước mãi trong xanh với hàng cây in bóng dù cần câu còn ấm nóng trên tay nhân vật chính! Chỉ có chiếc áo choàng kia trên tấm thân người trẻ thanh tao thì cứ lóng lánh ánh nâu trong từng thớ vải!

Gọi người trẻ ngồi bên hồ kia là ngôi sao lúc này thì chẳng hề ngoa bởi chàng vừa được bầu chọn “Cầu thủ xuất sắc nhất mùa 2023-2024” của bóng đá Anh - danh hiệu mà David Beckham, Wayne Rooney, Harry Kane từng đạt được. Cole Palmer đã vượt qua Jude Bellingham (đang khoác áo Real Madrid) và Bukayo Saka (Arsenal) bằng

Cole Palmer trong chiến dịch quảng cáo mới của thương hiệu Burberry.

Ảnh: The Sun

lá phiếu tín nhiệm của công chúng khắp nước. Đó là điều khá đặc biệt trong mùa bóng mà bản thân tiến đạo này chỉ 9 lần khoác áo tuyển thủ quốc gia - trong đó có 2 trận góp mặt ở đội hình xuất phát - với tổng cộng 144 phút tranh tài ở vòng chung kết Euro 2024. Trước đó, vào tháng 8-2024, Palmer từng được tôn vinh “Cầu thủ trẻ xuất sắc mùa 2023-2024”. Trân trọng tình cảm của công chúng, chàng trai 22 tuổi hiểu rằng các cố gắng và đóng góp mới nhất của mình đã lọt vào góc nhìn tinh ý của khán giả, trực tiếp khơi nguồn hứng khởi trong bao người. 6 bàn thắng mà Palmer ghi được - trong đó có 4 bàn ghi vào lưới Brighton - cùng 6 đường chuyền quyết định qua 7 trận đấu mùa này đã minh họa rõ phong độ của một chân sút hàng đầu. Khán giả Anh chắc chắn không quên Palmer là người ghi bàn duy nhất cho đội tuyển trong trận chung kết Euro 2024 dù đội nhà thất bại 1-2 trước Tây Ban Nha và hẳn còn nhiều ấn tượng với thành tích 31 bàn thắng trong 54 trận anh khoác áo Chelsea sau lúc rời Manchester City. Một nhà đấu giá ở Singapore đã trả 34.411 bảng Anh để mua chiếc áo đấu của Palmer sau trận Chelsea thắng Brighton

trên sân Stamford Bridge. Giá của chiếc áo mang số 20 này rõ ràng cao gấp nhiều lần chiếc áo Burberry mà Palmer khoác bên hồ. Chàng tuyển thủ trẻ của nước Anh hiểu mình còn nhiều cơ hội đáp lại lòng tin cậy của người hâm mộ, trước mắt là hai cuộc thư hùng lần lượt với Hy Lạp và Phần Lan trên đấu trường Nations League vào cuối tuần này.

Ở đó, chắc chắn huấn luyện viên Lee Carsley sẽ không chần chừ xếp Palmer vào đội hình xuất phát, bên cạnh những Kane, Bellingham, Phil Foden. Viên thuyền trưởng tuyển Anh bảo rằng ông sẽ đặt Palmer vào vị trí giúp làm mạnh cánh trái vì sự thiếu vắng hạt nhân Luke Shaw do chấn thương. Tuy vậy, phác thảo này của Carsley tức thời bị chèn trách lãng phí, thiếu khôn ngoan. Cựu tuyển thủ Peter Crouch bảo với phong độ hiện thời, Palmer nên được chơi tự do thanh thoát ở vị trí trung tâm để vừa kiến tạo vừa ghi bàn.

Một cuối tuần sôi động đang chờ phía trước với khán đài hùng hục nổi hào hức của người hâm mộ. Không còn 9 phút bên hồ trong dáng lặng cảm, Palmer hiểu mình phải đáp lại bằng tiếng reo sân cỏ...

Đ.X

Di sản của thiên tài vùng Fuentealbilla

NAM ĐỊNH

Mùa hè năm 1984, một cậu bé sinh ra tại Fuentealbilla - thị trấn nhỏ của tỉnh Albacete (Tây Ban Nha), cách Madrid gần 300 cây số về phía Đông Nam. Trên hành trình trưởng thành, cậu bé mang theo ước mơ và tình yêu với trái bóng tròn. Đúng 40 năm sau, cậu bé ấy - nay là một người đàn ông trung niên, vừa nói lời giải nghệ sau 22 năm cống hiến với đủ đầy vinh quang ở câu lạc bộ và đội tuyển quốc gia.

Đó là Andrés Iniesta. Sau 22 năm, từ Barca, từ tuyến Tây Ban Nha đến Vissel Kobe và điểm cuối là Emirates, anh giải nghệ để bắt đầu một hành trình mới. “Bóng đá sẽ tiếp tục là cuộc sống của tôi. Tôi đang xây dựng bước tiếp theo của mình với công việc huấn luyện, sẽ cần học hỏi và cần những sai lầm. Tôi muốn chơi bóng đến khi mình 90 tuổi nhưng không thể”, Iniesta chia sẻ tại buổi họp báo ngày 8-10 về quyết định giải nghệ.

và Iniesta có bao giờ mất bóng? Nếu hỏi các cổ động viên Espanol - đối thủ cùng thành phố của Barca về câu trả lời sẽ là Iniesta. Họ nhớ khoảnh khắc anh mang dòng chữ tri ân “Dani Jarque, siempre con nosotros” (Dani Jarque, anh mãi ở bên chúng tôi) khi ghi bàn vào lưới Hà Lan ở World Cup 2010. Dani Jarque là thủ quân quá cố của Espanol, không may qua đời năm 26 tuổi sau một cơn đau tim và cũng là người bạn thân của Iniesta.

Có một câu chuyện về Iniesta ở đội

Iniesta ngày trẻ (bên trái) gặp người đàn anh Pep Guardiola tại đội trẻ Barcelona.

Ảnh: FC Barcelona

Suốt 22 năm, Iniesta khiến thế giới trầm trồ bởi lối chơi nghệ thuật cùng nhân quan hoàn hảo, những đường chuyền tinh tế, sẵn sàng bùng nổ... Hãy nhìn thành tích của Barcelona và tuyển Tây Ban Nha trong giai đoạn anh thi đấu. Gần bó với đội bóng xứ Catalan từ năm 1996, Don Andres 4 lần vô địch Champions League, 9 La Liga, 6 Cúp Nhà vua, 2 Siêu cúp châu Âu và 3 FIFA Club World Cup. Ở đội tuyển, anh góp công trong thời kỳ vàng son của La Roja với hai chức vô địch Euro 2008 và 2012 và vô địch World Cup 2010. Trong đó, bàn thắng duy nhất ở trận chung kết World Cup 2010, giúp Tây Ban Nha đánh bại Hà Lan với tỉ số 1-0 để vô địch thế giới là khoảnh khắc đáng nhớ nhất sự nghiệp của tiền vệ đến từ vùng đất thuộc cộng đồng tự trị Castile - La Mancha.

Di sản bóng đá của “El Ilusionista” (người họa sĩ) không chỉ là những thống kê. Hãy xem sự ngưỡng mộ về tài năng và nhân cách từ những huyền thoại. Tháng 4-2024, trên Football Talk, Zinedine Zidane bày tỏ sự tiếc nuối khi Don Andres không giành được Quả bóng Vàng trong năm 2010. Ông nhìn nhận: “Ai yêu bóng đá đều yêu mến Iniesta, hoàn toàn là sự thật. Tôi không xem cậu ấy là cầu thủ của Barca mà là một di sản của thế giới”. Nhiều năm trước, danh thủ người Pháp cũng chia sẻ: “Tôi đã thấy hình bóng của mình ở Iniesta”, còn Sir Alex Ferguson từng nói: “Bộ đôi Xavi

trẻ Barca. Trong lần mục sở thị tài năng từ Albacete chơi bóng, Pep Guardiola - ngôi sao của đội bóng xứ Catalan bấy giờ đã nói với Xavi Hernandez - một huyền thoại khác sau này: “Cậu sẽ khiến tôi giải nghệ nhưng cậu bé kia sẽ khiến cả hai chúng ta giải nghệ”. Là một phần trong “Dream Team” của huyền thoại Johan Cruyff, những lời Pep dành cho Iniesta không hề xã giao. Nhiều năm sau, khi nhận nhiệm vụ HLV trưởng nhằm vực dậy đội bóng của Frank Rijkaard, Pep đã xây dựng và phát triển chiến thuật “tiki-taka” từ di sản bóng đá tổng lực của Cruyff. Trong hệ thống đó, Iniesta với Xavi và Busquest... đóng vai trò “bộ não và buồng phổi”, hỗ trợ Messi trên hàng công, đưa Barca lên đỉnh vinh quang với 14 danh hiệu, đặc biệt là “cú ăn 6” năm 2009.

Những mùa gần đây, lò La Masia vẫn theo truyền thống sản sinh những viên ngọc thô đầy hứa hẹn. Đơn cử Lamine Yamal và Pedri vừa góp mặt vào mùa hè rực rỡ của tuyển Tây Ban Nha với chức vô địch Euro 2024. Ở La Liga mùa này, Yamal và Pedri cũng là những nhân tố cho sự bay cao của Barca với 24 điểm và dẫn đầu bảng xếp hạng sau 9 vòng đấu. Cùng với những Gavi, Curbasi, Balde, López... Barca đang sở hữu thế hệ triển vọng. Họ đều ngưỡng mộ và sẵn sàng đi theo di sản của những Messi, Xavi, Iniesta... năm nào.

N.Đ

Ảnh thể thao

Cha cùng con ra sân

Huyền thoại bóng rổ Mỹ LeBron James và con trai cả Bronny James đi vào lịch sử khi là cặp cha con đầu tiên thi đấu cùng nhau tại giải Bóng rổ Nhà nghề Mỹ (NBA). Trong trận đấu tiên mùa giải giữa LA Lakers gặp Phoenix Suns rạng sáng 7-10 (theo giờ Việt Nam), cha con nhà James được tung vào sân trong hiệp hai và có gần 5 phút sát cánh trên sân. Năm nay 20 tuổi, Bronny James được LA Lakers chọn vào đội hình từ tháng 6-2024 và được đánh giá có tiềm năng trở thành cầu thủ giỏi.

(N.Đ, theo Reuters)

LeBron James (áo sáng, bên trái) cùng con trai Bronny James (số 9) trong một pha bóng trước Phoenix Suns.

Ảnh: Reuters

Tử tế với thiên nhiên

TRƯỜNG AN

Dưới ánh mặt trời, mỗi loài chim hoang dã đều toát lên vẻ đẹp riêng có. Nhiếp ảnh gia (NAG) Nguyễn Thùy Linh (SN 1991, phường Phước Ninh, quận Hải Châu) đã dành trọn tuổi thanh xuân để theo cánh chim trời. Với chị, cùng tham gia bảo tồn giá trị của tự nhiên chính là lúc được sống tử tế với đam mê.

Yêu cái đẹp và sự tự do

Sáu năm trước, ở độ tuổi đầy hoài bão bay bổng, chị Linh bước vào hành trình bảo tồn thiên nhiên trong một tâm thế rất nhẹ nhàng, đơn giản. Ở đó có sự nhiệt huyết, có lòng bao dung và quan trọng nhất là sự đồng cảm. Những chuyến đi chụp ảnh cần phải băng rừng dài ngày, cắm lều trên bãi cát nóng khó tưởng chừng chỉ có những người đàn ông to khỏe mới chịu nổi thì với chị Linh, không gì là không thể.

Xác định theo đuổi đam mê nhiếp ảnh chim chóc, việc lội vào rừng sâu, leo trèo qua những vách đá đã để lại trên chân tay nữ NAG này các vết sẹo do côn trùng cắn. Vết bu đầy chân khi vào rừng ẩm ướt ngồi đợi chim, vài lần bị sốt do chất độc của kiến ba khoang rải khắp người và rất nhiều lần trượt chân té ngã. "Với tôi, đó mới chính là những khoảnh khắc mà tôi hay gọi là sự lãng mạn trong hành trình chụp chim của mình. Giá trị lớn nhất tôi nhận được không chỉ là những bức ảnh đẹp mà chính là từng phút giây ngưng đọng tôi có được. Đó chính là các trải nghiệm để tôi có thể viết thành câu chuyện về tuổi trẻ của bản thân", chị Thùy Linh bày tỏ.

Là một nữ NAG chuyên chụp ảnh chim hoang dã ở khu vực miền Trung, chị Linh

Loài Nhàn nhỏ ấp trứng tại bãi biển Đà Nẵng.

Ảnh: THUY LINH

Trong chương trình bảo tồn ở Vườn quốc gia Xuân Thủy vào tháng 10-2022, NAG Nguyễn Thùy Linh được lựa chọn 5 bức ảnh về chim để tham gia trưng bày gồm Te Sông, Choắt mỏ thẳng đuôi đen, Rẻ mỏ thìa, Choi chơi nhỏ và Nhàn đen. Hành trình 3 năm tìm kiếm, dõi theo luồng di chuyển của chim và chụp thành công 5 bức ảnh trên đã tạo cho chị Linh niềm tin và định hướng rõ ràng về công tác bảo tồn những loài chim hoang dã.

quan niệm rằng, cuộc đời không phải là cuộc đua. Nó là hành trình để chúng ta từng bước chiêm nghiệm ý nghĩa của cuộc sống. Quả thật, từ khi quen biết với chị Linh ở triển lãm "Nơi đàn chim trở về" của NAG Võ Rin tổ chức tại Hội An hồi tháng 9-2023, mỗi cuộc gặp gỡ với chị Linh đều cho tôi cảm xúc khác lạ. Là bởi nguồn năng lượng của chị Linh với cái đẹp, với giá trị thực của thiên nhiên luôn mới mẻ, phát triển liên tục.

Bước vào "cuộc chơi" với nét đẹp của tạo hóa cùng hành trình bảo tồn thiên nhiên, góc nhìn của một người phụ nữ như NAG Thùy Linh sẽ có nhiều điều khác biệt đầy thú vị. Ví dụ, trước một tổ chim non, thường các NAG sẽ chọn những góc máy đa dạng từ tỉ lệ khung hình, tính nghệ thuật, phá cách... Còn với chị Linh, tấm ảnh có thể chỉ đơn thuần thể hiện

tình mẫu tử, lòng vị tha. Nhờ vậy, chiều sâu thông điệp bức ảnh của NAG Thùy Linh mang giá trị nhân văn sâu sắc. Từ đó, tính bảo tồn thiên nhiên hoang dã vô hình trung càng trở nên cô đọng, súc tích.

Trong hành trình theo bóng đàn chim của NAG Nguyễn Thùy Linh, cái đẹp không chỉ dừng lại như vậy. Lặn xả giữa rừng sâu, suốt văng để tiếp cận gần nhất một cá thể chim hoang dã, bất cứ NAG nào cũng sẽ hình thành nên cái tôi nghệ thuật của riêng mình. "Khi chúng ta cho đi sự tôn trọng và bảo vệ thiên nhiên, thiên nhiên đáp trả lại bằng sự yên bình, cảm giác tự do và hạnh phúc mà không nơi đâu có thể mang lại", chị Thùy Linh nhìn nhận.

Tại miền Trung, những khu vực thường xuyên có các đàn chim di cư bay về như bãi biển Cửa Đại (Hội An), bán đảo Sơn Trà (Đà Nẵng). Từ

đó, chị Linh tích lũy cho bản thân từng kinh nghiệm tiếp cận, cách đánh giá mọi mặt về đàn chim. Sáu năm cho một chặng đường tự học chính là khoảng thời gian để NAG Thùy Linh hiện thực hóa cái đẹp qua nền tảng của tình yêu thiên nhiên. Thời gian nào thì đàn chim sẽ bay về? Chu kỳ sinh sản, các tập tính kết đôi của chim ra sao? Chúng cần điều kiện sống cụ thể như thế nào?... Hàng loạt câu hỏi như muốn thách thức sự bền bỉ của một người phụ nữ say mê chim trời.

Tim chân lý sống từ đàn chim

Trong nhật ký của mình, NAG Thùy Linh có những dòng chia sẻ đầy cảm xúc về chính niềm đam mê "mệt mỏi" này. "Khi ta sống và làm việc với đam mê, mọi trở ngại dường như trở nên nhỏ bé hơn. Và những nỗ lực mà ta bỏ ra không còn là nghĩa vụ mà là niềm vui". Nghĩa vụ được chị Linh nhắc đến là tinh thần sẵn sàng cống hiến, đóng góp tiếng nói, lan tỏa tình yêu thiên nhiên đến với nhiều người.

Điều đó có nhiều cách thực hiện, ít nhất là ngay trong lĩnh vực nhiếp ảnh. Mỗi khung hình được trau chuốt tỉ mỉ, lột tả sinh động vòng đời, bản năng sinh tồn của chim chóc. Từng câu chuyện mang đậm tính trải nghiệm, đi sâu vào giá trị thực tại.

Trở lại giai đoạn 2018-2020, chị Linh và anh Võ Rin thường xuyên ghi nhận số liệu thực tế về chim hoang dã trên địa bàn Đà Nẵng. Trước đây, số lượng chim thuộc Sách Đỏ thế giới bay về trong mùa di cư rất nhiều. Qua thời gian, số lượng đàn giảm dần. Hiện nay, bầy chim bằng lưới mờ là một vấn nạn đang gây ra những tổn thất nghiêm trọng cho các loài chim hoang dã. Với kinh nghiệm tham gia ghi nhận, xử lý các loại bẫy chim, chị Linh cho biết, loại bẫy này thường được thiết kế từ những sợi dây mảnh, gần như vô hình đối với các loài chim. Do đó, chim hoang dã rất dễ mắc vào và không thể thoát ra được. Hậu quả là nhiều loài chim, đặc biệt là những loài có tập tính di cư hoặc chim

(Xem tiếp trang 14)

Nghĩ sau bão

TRẦN NHẢ THUY

1 Ngoài 50 tuổi, đôi khi ngồi lại một mình, nhìn xuống đôi bàn chân, những vết sẹo ngang dọc như dẫn mình về quá khứ.

Cũng như bao vùng quê miền Trung khác, quê tôi năm nào cũng chịu ít nhất một trận lụt. Thời ấy, những năm sau giải phóng, nhà tôi chỉ là một căn nhà nhỏ, mái tranh vách đất, trước nhà có con mương rộng chạy vắt qua, bên hông nhà có một mảnh ruộng. Ngôi nhà có vườn rau cải, mùa cải già trở ngồng ra bông, đẹp như mùa hoa cải bên sông trong phim vậy. Nhưng mùa mưa lụt thì không còn gì trội.

Thường trước khi lụt thì mưa trắng trời, mưa suốt ngày thâu đêm. Nước tràn ngập dần trên cánh đồng. Tôi khi nhìn cánh đồng một màu mênh mông nước là biết lụt rồi.

Nước lụt, có ba bước nhẩy, ngoài đồng, trong sân và vào nhà. Một, hai, ba... ùm. Một thoáng thấy nước ngoài đồng, đã ngập vào sân và dâng lên lụt vách. Ông bà ta nói: "Đùng để nước tới chân mới nhẩy", là nói nước lụt. Thường khi thấy nước mấp mé

ngoài sân là má tôi dắt mấy đứa em đi tản về ngoại. Chỉ còn tôi với ba tôi "đóng đờ" ở nhà, bởi đơn giản, tôi là con trai đầu. Nhà ngoại tôi ở cách đó chừng hai cây số, nhưng nằm phía dưới đường cái quan (quốc lộ 1) nên lụt hiếm khi nào tràn qua. Thời đó, đường cái quan vẫn thường cao hơn mực nước lụt, năm nào lụt tràn qua, có nghĩa là lụt to.

Chỉ còn hai cha con ở nhà. Tôi phụ cha thu dọn đồ đạc, kê bàn ghế lên cao, có khi phải quây chuồng heo trên tấm phản trong nhà. Liệu bề lụt lớn thì phải lo dự trữ thực phẩm, gạo, mắm và thiết kế nhanh cái bếp trên mấy cây đòn dông. Thường là gác mấy miếng ván, lấy cái thau nhôm to bỏ tro vào, đặt cái kiếng bếp lên là xong. Hồi đó, ba tôi làm thợ mộc, nên trong nhà lúc nào cũng đầy gỗ và củi. Lúc này, việc quan trọng là neo dây thừng cho gỗ khỏi bị trôi. Nhưng dù cố gắng cách mấy, sau một trận lụt, gỗ trong nhà, trong sân gần như trôi sạch.

Hai cha con hi hụi bê những viên đá ong để kê bàn ghế lên. Chính những viên đá này đã gây nên những vết

Trận đại hồng thủy năm Thìn 1964 ở miền Trung.

Ảnh: TL

thọ chi chít trên hai cẳng chân của tôi. Và là, khi nước lụt vào nhà, thay vì ngồi im một chỗ, tôi lại hay leo trèo và lội nước, khi qua mấy cái bàn ghế, giường tủ, ống quyển cứ quẹt vào mấy cục đá ong đau điếng. Da tôi lại đỏ, thêm nhiễm nước lụt mấy ngày, qua trận lụt là chân lở ghê. Cứ năm này qua năm khác, thành chi chít những cái sẹo to đùng, xấu xí.

2. Sống đến một lúc nào đó, chúng ta có cảm giác như đang đi trên một con đường đầy sương mù, hay đang bơi trong một cái hồ nước mờ mịt và mênh mông. Nhưng, trong những giấc mơ, tôi vẫn thấy lại cảnh mùa bão lụt ngày thơ bé.

Không gì ngao ngán bằng dọn bùn. Bùn nhiều quá phải đi mượn

mấy người đàn ông trai tráng trong xóm tới phụ. Ngày xưa, nền nhà toàn bằng đất, nên để cho nền nhà không bị nhão lún, sau khi dọn bùn xong phải rải trên đó nhiều lớp tro bếp. Không rải tro bếp thì nền nhà cứ rịn nước, rất khó chịu. Thêm một cái gian nan là trét lại vách nhà. Có khi lụt qua cả tháng rồi mà vách nhà vẫn còn tan hoang, cái nắng cái gió, côn trùng và chim chóc cứ "phượt" thoải mái trong ngôi nhà.

"Khi bão tới thì không nên đóng kín cửa, mà phải mở hé hé".

Trong cơn bão Yagi vừa rồi, không hiểu từ đâu truyền tới cái "kinh nghiệm chống bão" lạ đời ấy. Hồi đó, nhớ những lần chuẩn bị đón bão tới, ba tôi phải lấy gỗ và đinh đi dần hết mấy cánh

cửa, đặc biệt là nóc nhà và ngạch của phải bịt kín không chừa một kẽ hở. Cứ hoàn lưu hay lại nồm mới thật ghê gớm. Chỉ một khe hở, là cơn bão có thể hất tung cả một ngôi nhà. Những ngôi nhà mái tôn, gió giật và ném bay đi như những chiếc máy chém trên không, phạt đứt cả ngọn cây dừa.

Cho nên, khi bão tới, một là đóng chặt kín hết các cửa, trong trường hợp có cánh cửa nào không thể đóng chặt thì phải mở toang các cánh cửa khác ra. Bão không phải là cơn gió dịu dàng mà he hé chờ đợi.

Nước lũ hay nước lụt đều dâng rất nhanh, kiểu như thần tốc, bởi nó không chỉ là nước mưa, nước dâng lên từ sông, mà lúc này còn là nước xả từ hồ, từ đập. Từ xưa đã vậy. Nhưng xưa, nước chảy ra đồng bằng, ra đầm phá, ao hồ, kênh rạch... Giờ thì đô thị hóa, bê tông hóa nông thôn gần như toàn bộ rồi. Xưa thì nước chảy. Nay thì đất chảy. Đất và nước cùng chảy. Rừng đã cạn kiệt, không còn thảm thực vật để giữ mạch nước ngầm. Điều này thì ai cũng biết. Nhưng vẫn cứ phải nhắc lại. Như tụng niệm. "Càng xa thiên nhiên, càng gần cái ác", một đời tôi chiêm nghiệm được điều này, nhưng rồi cũng chợt hiểu, mình cũng chỉ là cái cây, ngọn cỏ nhỏ bé giữa cơn bão đời hung bạo mà thôi.

T.N.T

Ước gì gói được một mùi hương

NHƯ HIỂN

Với người tha hương, khoảnh khắc chiều tàn lúc nào cũng khơi lên trong lòng những băng khuâng khó tả. Như chiều nay, tôi có việc đi vào một con hẻm thật sâu giữa phố. Mùi cơm chín cùng với tiếng xào nấu thức ăn tỏa ra từ cửa sổ một căn nhà làm tôi cộm lên nỗi nhớ nhà xốn xang. Giờ này ở quê má đang lúi húi trong căn bếp nấu nướng cho bữa cơm chiều. Tôi đã đi qua hàng vạn những buổi chiều được sung sướng trầm mình trong mùi thơm của những món ăn má nấu. Đã từng hơn một lần mơ ước có gì đó có thể gói ghém được một mùi hương từ quê hương xứ sở, để lúc nhớ nhưng lại mang ra hít hà cho đã thêm.

Thành phố mùa này hay có mưa. Mưa như sợi dây nối liền quá khứ, kéo về trong lòng mình những kỷ niệm tưởng đã quá xa xăm. Những chiều mưa ở quê mịn màng, má cời tro lạnh, bẻ củi nhen lên bếp lửa ấm nồng. Lửa tí tách reo vui dưới nồi cơm sôi sùng sục. Rồi má chất nước, ủ cơm trên mớ than hồng. Mùi cơm vừa chín tới có lẽ là thứ mùi hương đời người được khao khát mang theo nhiều nhất. Để những lúc vội vàng ghé vào một quán lạ ven đường lại rưng rưng nhớ giây phút má bung nồi cơm nóng hôi lên để giữa bàn. Chỉ cần mở nắp vung ra nhìn khói tỏa nghi ngút là biết đời mình sung sướng chừng nào.

Chẳng có gì mong manh hơn một làn hương. Có lẽ vì khó nắm bắt như thế nên con người ta cứ nhớ nhung hoài không thôi. Sống giữa phố phường mà mỗi lúc nhớ quê tôi cũng cố tìm kiếm những mùi hương cố quán. Những lúc có bà con từ quê lên phố, tôi lại dấn dè mang đủ thứ từ mảnh vườn của má ở quê. Nào là mấy trái ớt xiêm cay xè, ít củ nén, lon bột nghệ... Để chiều mưa giữa phố, mình bật bếp nấu cơm chiều. Những mùi hương có thể cho mình cảm giác được quay về, được an ủi

Minh họa: HOÀNG ĐẶNG

khi đã lỡ chọn cuộc sống xa nhà.

Những ngày cuối tuần, tôi thường chạy xe ra ngoại thành. Bỏ lại sau lưng những kẹt xe khói bụi để được thấy những bờ lau vi vút gió, những trảng cỏ xanh mượt sau những cơn mưa dài. Và tâm thức mình được chạm vào mùi cỏ, mùi gió, mùi đất, mùi đồng... Dầu biết rằng những mùi hương đó không giống như khi mình đứng giữa cánh đồng rộng lớn ở quê nhà nhưng cũng tìm được chút ủi an. Được thấy lại mình của những năm tháng chân trần chạy nhảy khắp cánh đồng xanh mượt. Để nhận ra rằng sau những mệt mỏi phố thị mình vẫn là đứa sinh ra từ lấm lem gốc rạ, lớn lên với những bữa cơm giản dị từ bàn tay má chất chiu.

Từ chỗ làm về nhà, tôi thường cố tình đi ngang một con hẻm nhỏ dù xa hơn đi đường lớn. Bởi mỗi lần đi ngang con hẻm đó, tôi được ngửi mùi ổi chín. Hẻm dài và hẹp, cây ổi vườn cành nhánh từ trong một bờ tường nhà ai nhòai ra ngoài. Đứng từ dưới nhìn ngược lên, những trái chín lấp ló trong kẽ lá, nhiều trái chín rụng rơi bởi xuống đất. Chủ nhân của cây ổi hình như cũng chỉ trông để cho vui, để thấy màu xanh giữa những bức

tường vô hồn xám ngoét chứ chẳng có ý định hái trái ăn. Mùi ổi trong con hẻm làm tôi băng khuâng nhớ khu vườn ở quê. Hồi còn nhỏ xiu xiu ấy, con nít con nôi có gì mong chờ hơn là một buổi sáng chợt nghe quện trong gió mùi ổi chín ngọt ngào. Mấy trái ổi dầy dẫu bám móng tay. Nhiều lần chờ trái chín lâu quá, cứ già chén muối ớt cay xè, bứt trái còn chất xít chấm vào muối ăn ngon lành.

Mà đâu riêng gì mình! Những người gá nghĩa vào phố không biết bao nhiêu người xao động trước một xe đẩy những quả lèkima vàng ươm, một mẹt thị thơm lừng... bày bán ở một góc ngã tư. Những mùi thơm cũng làm một cuộc tha hương từ quê lên phố. Hẳn người bán cũng luôn biết rằng sẽ có những con người sẵn sàng rút hầu bao để mua về kỷ niệm. Là là đâu thiếu gì những mùi hương sành điệu quanh mình những neo lại tâm hồn mình lâu nhất vẫn luôn là mùi hương ngày cũ. Quả thị để trên bàn, một mùi ổi chín, một mùi thơm loang trong không gian như dấu gạch nối để trở về những ngày xưa cũ bình yên, trở về với cố quán tưởng xa mà lúc nào cũng thao thiết ở trong lòng...
 N.H

Mỗi tuần một địa chỉ

Ngắm máy bay từ Nóc Rooftop

HUỲNH LÊ

Khách ngắm những chuyến bay từ Nóc Rooftop.

Ảnh: H.L

Nằm cạnh sân bay, Nóc Rooftop (đường Lê Duy Đình, quận Thanh Khê) trở thành điểm đến lý tưởng cho những ai thích ngắm những chiếc máy bay chậm rãi rời đường băng, bay vút lên bầu trời...

Có hướng nhìn trực diện Sân bay quốc tế Đà Nẵng, Nóc Rooftop mang đến trải nghiệm độc đáo thông qua sự dịch chuyển không ngừng của những chuyến bay. Âm thanh rền vang từ động cơ máy bay không còn là sự ồn ào khó chịu, mà trở thành một phần đặc biệt ở địa chỉ này. Bởi lẽ, mỗi ngày có gần 100 chuyến bay cất/hạ cánh tại sân bay quốc tế, mang theo hành khách từ khắp nơi trên thế giới đến với thành phố Đà Nẵng, hoặc bắt đầu hành trình khám phá mới.

Theo gợi ý của quán, thời điểm lý tưởng nhất để ghé Nóc Rooftop là lúc hoàng hôn, khi ánh nắng vàng tỏ điểm cho những chiếc máy bay chậm rãi đáp xuống đường băng, hoặc thông thả hòa vào không gian rộng lớn. Bên cạnh đó, bạn sẽ có cơ hội ngắm nhìn những chuyến bay đêm bởi Nóc Rooftop mở cửa từ 15 giờ 30 đến 4 giờ sáng hôm sau. Lúc này, sân bay đã lên đèn, ánh sáng lấp

lánh từ đường băng và máy bay trở thành điểm nhấn đặc biệt cho những vị khách của Nóc Rooftop.

Như nhiều quán cà phê khác ở Đà Nẵng, địa chỉ tập trung vào chất lượng đồ uống theo hướng sang, sạch, thời thượng. Ngoài cà phê, trà trái cây thì mocktail (pha trộn giữa nước ngọt, trái cây, sữa, trứng, siro) là loại thức uống rất đáng để thưởng thức. Đơn cử, ly Blue lychee float mocktail có sự kết hợp hoàn hảo giữa quả vải ngâm, siro chiết xuất từ vỏ cam xanh, siro vải, soda và đá bào. Trong khi đó, ly Vifgin pina colada gây ấn tượng bởi nguyên liệu dưa tươi quện cùng sữa dừa béo ngậy. Để khách có thêm sự lựa chọn, quán chuẩn bị các món ăn vặt và những bộ cở cá ngựa, lò tô hay bầu cua. Dù bạn đến địa chỉ này thưởng thức đồ uống hay đơn giản tìm một góc yên bình để ngắm những chuyến bay, đều sẽ có thêm những trải nghiệm đáng nhớ. Bởi mỗi chuyến bay đều mang theo một câu chuyện, một hành trình và khi ngồi ở đó, bạn dường như cũng đang tham gia vào hành trình ấy, dù chỉ trong phút giây ngắn ngủi.

H.L

▽ sách mới, sách hay

1. Thăng Long - Hà Nội cất giữ kho tàng chuyện kể trải dài theo suốt dòng lịch sử hơn 1.000 năm. Đó là câu chuyện của những cảnh sắc muôn đời, những danh nhân lịch sử, những kiến trúc sừng sững, những kỳ tích chống giặc ngoại xâm oai hùng, tất cả đều làm nổi bật một vùng đất để đô muôn đời. Bộ sách "Kể chuyện Thăng Long - Hà Nội" (NXB Kim Đồng, 2024) sẽ đưa các độc giả nhí xuôi dòng lịch sử, cùng thăm lại vùng đất Hà Nội xưa từ thuở sơ khai cho tới những năm tháng hào hùng, để các em thêm yêu, thêm hiểu, thêm tự hào vì Thủ đô yêu dấu. Bộ sách "Kể chuyện Thăng Long - Hà Nội" có 5 quyển gồm: Cảnh sắc Hà Nội, Kỳ tích chống ngoại xâm, Kinh đô muôn đời, Danh nhân Hà Nội, Kiến trúc ngàn năm.

Vùng đất Hà Nội đã được chọn làm nơi đóng đô từ bao giờ? Hà Nội đã từng

có bao nhiêu tên gọi, thay đổi ra sao qua mỗi thời kỳ lịch sử? Trải qua hơn một ngàn năm lịch sử, những dấu tích của trang sử hào hùng chống ngoại xâm vẫn còn in đậm trên những dòng sông, những con đường của vùng đất Thăng Long - Hà Nội hôm nay. Trong bất kỳ thời đại nào và trước bất kỳ kẻ thù xâm lược nào, lòng yêu nước và tinh thần bất khuất của người dân kinh kỳ vẫn luôn tỏa sáng, kết tinh lại thành hào khí Thăng Long, thành truyền thống anh hùng Hà Nội. Bộ

sách sẽ giúp chúng ta cùng quay trở về quá khứ và tìm hiểu những trang lịch sử, văn hóa đẹp nhất của Thăng Long - Hà Nội!

Bộ sách còn đưa các bạn đến thăm cảnh sắc của chốn kinh kỳ Thăng Long - Hà Nội với những dấu ấn tiêu biểu nhất còn đọng lại trên dòng sông lịch sử vẫn đang mãi miết chảy trôi hay những cảnh sắc đặc trưng từ những ngọn núi, con sông, đến những góc phố, con đường, hay những mái chùa, quán chợ... Chính những cảnh sắc ấy đã làm nên và chứng kiến sự hình thành và đổi thay của chốn kinh kỳ trong suốt chiều dài lịch sử hơn một ngàn năm.

2. Cuốn sách "Sống mãi với Thủ đô" (NXB Kim Đồng, tái bản năm 2024) tái hiện lại một quá khứ của Hà Nội trong đêm nổ súng mở đầu cuộc kháng chiến toàn quốc vào cuối năm 1946, tất cả trở nên sống động như đang tái sinh trong đối thoại, tranh luận với người đọc ở thị

hiện tại, từng trang bản thảo về cuộc chiến đấu bảo vệ Thủ đô của quần dân Hà Nội trong những ngày đầu Toàn quốc kháng chiến. Với tất cả tình yêu Hà Nội, tác giả muốn thông qua đó không chỉ tái hiện cuộc kháng chiến đã qua, mà tha thiết hơn, gợi nên ở

người đọc những cảm nhận tinh tế nhất về Hà Nội - một Hà Nội của những con người hào hoa, thanh lịch mà bất khuất kiên cường. Nhưng bao trùm lên tất cả là cảm hứng tự hào, tha thiết với Thủ đô của những con người Hà Nội qua thử thách càng bộc lộ khí chất của mình - một thứ "chất Hà Nội" rất khu biệt, có vẻ phóng túng mà chân thành, hào hoa mà đậm thắm, giản dị mà vẫn sang...

Cuốn sách "Sống mãi với thủ đô" của nhà văn Nguyễn Huy Tưởng do NXB Kim Đồng ấn hành năm 2014 được tác giả viết bằng cả vốn hiểu biết và tấm lòng yêu dấu, mê say của mình với thủ đô Hà Nội sẽ mang lại cho bạn đọc thấy thêm mến yêu đất nước và mến yêu Hà Nội, Thủ đô ngàn năm văn vật của một dân tộc anh hùng có một truyền thống bất khuất lâu đời. Cho tới nay, đây vẫn là tác phẩm xuất sắc về những ngày Toàn quốc kháng chiến.

ĐNCT

Giải pháp xanh từ thùng rác thông minh

MAI AN

Trước thực trạng phân loại rác thải trong cộng đồng còn nhiều bất cập, thùng rác thông minh DANAGreen của nhóm sinh viên Trường Đại học Kinh tế (DUE) và Trường Đại học Bách khoa (DUT) thuộc Đại học Đà Nẵng, trở thành giải pháp được thị trường đón nhận.

Thùng rác thông minh DANAGreen được một Trung tâm tiếng Anh sử dụng.

Ảnh: CHÍ HIẾU

Thùng rác thông minh DANAGreen là sản phẩm được nhóm sinh viên nghiên cứu sản xuất dựa trên kết quả khảo sát thị trường. Qua đó, nhóm nhận thấy việc phân chia rác hiện nay đang dừng ở mức độ lan tỏa thông điệp, thay đổi nhận thức bằng các câu slogan in trên thùng rác. Để xã hội nhanh chóng chuyển từ nhận thức đến hành động thì thùng rác thông minh là hướng

đi thực tế nhất. “Sản phẩm thùng rác DANAGreen hướng đến giải pháp tạo ra hệ tuần hoàn bền vững. Giai đoạn đầu tác động vào lợi ích người sử dụng sản phẩm. Cụ thể, khi cho rác vào thùng và đăng nhập trên hệ thống quản lý, người dùng sẽ nhận về một mã QR code chứa thông tin khối lượng rác, loại rác đã bỏ vào thùng, thời điểm và số điểm tích lũy tương ứng. Trên máy chủ sẽ theo dõi toàn bộ thông tin

từ nhiều thùng rác cùng một thời điểm. Về số điểm tích lũy của từng người được dùng đổi những voucher với các đối tác của DANAGreen như trung tâm học tiếng Anh, siêu thị”, Trưởng nhóm Nguyễn Việt Hoàng, sinh viên ngành Quản trị kinh doanh thương mại, Trường Đại học Kinh tế nói.

Phần mềm trên điện thoại để cập nhật thông tin của thùng rác được nhóm tự phát triển. Việc làm chủ công

nghệ giúp nhóm sản xuất giảm bớt chi phí chế tạo và bảo trì thùng rác. Với giá bán 1,5 triệu đồng/thùng rác (loại dùng trong nhà) và 2,2 triệu đồng/thùng rác (loại dùng ngoài trời cần lắp đặt thêm pin năng lượng mặt trời cung cấp điện cho bộ cảm biến hoạt động), DANAGreen xác định giá cả cần nằm ở ngưỡng vừa phải để các doanh nghiệp, hộ gia đình có thể tiếp cận. Sinh viên Hoàng Lê Anh Tuấn, ngành Công nghệ thông tin, Trường Đại học Bách khoa cho rằng, tính thông minh của thùng rác DANAGreen được tạo nên từ bộ ba module gồm cảm biến cảnh báo đầy rác, công nghệ trí tuệ nhân tạo AI phân loại rác và thông tin về lượng rác được cập nhật real - time qua ứng dụng trên điện thoại, máy tính. “Với kích thước thùng rác cao 1,2m, rộng 1m, DANAGreen có thể tích chứa gấp đôi các thùng rác thông thường. Khi lượng rác đầy đến mức cụ thể, cảm biến sẽ phát hiện và gửi thông báo đến người dùng qua điện thoại. Quá trình nhận diện, phân chia rác thải ra các ngăn riêng như giấy, kim loại, nhựa... đều không cần sự can thiệp của con người”, Anh Tuấn cho biết.

Với những tính năng ưu việt trên,

thùng rác thông minh DANAGreen vừa được một trung tâm dạy tiếng Anh ở quận Hải Châu sử dụng. Các học viên tại trung tâm bày tỏ sự quan tâm về hệ thống tự động, dễ sử dụng của thùng rác này. Học viên được nhận voucher từ chính trung tâm mình đang theo học dựa trên ý thức bảo vệ môi trường. Theo Anh Tuấn, những học viên này chính là nhóm khách hàng tiềm năng của DANAGreen trong tương lai.

Khởi nghiệp về lĩnh vực công nghệ, các thành viên trong nhóm cho rằng đây vừa là cơ hội, vừa là thách thức cho sản phẩm thùng rác thông minh. Vì thế, DANAGreen tập trung thúc đẩy hành động xanh, giải pháp xanh và hướng đến cuộc sống xanh. “Thay đổi góc nhìn và bắt tay vào làm từ hành động nhỏ là bỏ rác vào thùng. Với sản phẩm này, chúng tôi mong muốn người dân sẽ đồng hành để đẩy nhanh quá trình phân loại, xử lý rác thải sinh hoạt trong thời gian tới”, sinh viên Hồ Ngọc Khánh Quỳnh, ngành Quản trị kinh doanh thương mại, Trường Đại học Kinh tế bày tỏ.

M.A

Sân chơi của những “công dân toàn cầu”

LÂM VIÊN

“Kết nối công nghệ, con người và thiên nhiên” là chủ đề cuộc thi tranh biện dành cho sinh viên lần thứ ba, năm 2024 do Đoàn thanh niên - Hội sinh viên Trường Đại học Sư phạm (Đại học Đà Nẵng), Khoa Sinh - Môi trường, Văn phòng hợp tác Hội động vật học Frankfurt phối hợp tổ chức. Đây là sân chơi bổ ích giúp sinh viên rèn luyện kỹ năng tranh biện, qua đó nâng cao nhận thức gắn kết giữa sự phát triển công nghệ với con người và thiên nhiên.

Tham gia cuộc thi, sinh viên được tập huấn kỹ năng tranh biện, thể lệ thi đấu theo Luật tranh biện Nghị viện châu Á (Asian Parliamentary) và làm quen với tư duy phản biện, nghiên cứu, thuyết trình, làm việc nhóm, quy tắc ứng xử của tranh biện viên. Dựa theo thể thức thi đấu của Luật tranh biện Nghị viện châu Á, mỗi trận đấu có 2 đội tranh biện về một kiến nghị do ban tổ chức đưa ra. Một đội có vai trò ủng hộ kiến nghị, đội còn lại có nhiệm vụ phản đối. Mỗi đội gồm 3 người, trình bày theo lượt. Với chủ đề “Kết nối công nghệ, con

người và thiên nhiên”, nhiều kiến nghị đã được gợi ý, như sử dụng trí tuệ nhân tạo (AI) trong giáo dục môi trường và thiên nhiên; tác động của mạng xã hội với nhận thức và hành động của giới trẻ với các vấn đề môi trường; vai trò then chốt của công nghệ trong việc ngăn chặn hoặc làm chậm quá trình cạn kiệt tài nguyên toàn cầu; việc sử dụng blockchain để theo dõi nguồn gốc và quá trình sản xuất thực phẩm...

Kết quả chung cuộc, quán quân cuộc thi là đội ST - liên quân Trường Đại học Sư phạm và Viện Anh ngữ và Đào tạo Việt - Anh. Là đội nhỏ tuổi nhất trong

Cuộc thi tranh biện dành cho sinh viên giúp người trẻ chia sẻ quan điểm, trau dồi kiến thức và rèn luyện những kỹ năng mềm.

Ảnh: L.V

đem chung kết, các thành viên ST vẫn tự tin với nội dung liên quan sự phát triển của du lịch với thiên nhiên và môi trường. Đại diện đội ST, sinh viên Nguyễn Trần Hải Anh, lớp 24CLS, khoa Lịch sử (Trường Đại học Sư phạm) chia sẻ: “Trong thời gian ngắn, nhóm phải tìm kiếm, xử lý các thông tin và tập hợp thành những luận điểm để tranh biện với đội bạn. Trong đó, những dẫn chứng về các danh thắng, đơn cử như Phong Nha - Kẻ Bàng (Quảng Bình) được nhóm khai thác cụ thể”.

Ý tưởng về cuộc thi tranh biện cho người trẻ được Ths. Nguyễn Thị Kim

Yến, Điều phối chương trình hợp tác giữa Hội Động vật học Frankfurt tại Việt Nam và Khoa Sinh - Môi trường ấp ủ từ năm 2018, sau khi chị tham gia khóa học “Wildlife Conservation Course” do Tổ chức Wildlife Conservation Research Unit phối hợp Đại học Oxford và Đại học Nottingham tổ chức. Đến năm 2019, chị Yến thử nghiệm mô hình tranh biện tại một học phần lý thuyết trong khóa tập huấn bảo tồn thú linh trưởng Việt Nam, làm tiền đề ra đời giải tranh biện thí điểm mang chủ đề “Bảo tồn rừng và vấn đề sinh kế cộng đồng”. Từ thành công bước đầu của

mô hình, cuộc thi tranh biện dành cho sinh viên trở thành giải đấu chính thức và thường niên tại Trường Đại học Sư phạm từ năm 2022.

Anh Lê Vũ Trường Sơn, Phó Bí thư Đoàn thanh niên, Phó Chủ tịch Hội sinh viên Trường Đại học Sư phạm chia sẻ, chủ đề “Kết nối công nghệ, con người và thiên nhiên” mang tính thời sự trước những biến đổi khó lường của thiên nhiên hiện nay. Cuộc thi tranh biện không chỉ là sân chơi để sinh viên thể hiện quan điểm cá nhân, mà còn là cơ hội để các bạn rèn luyện sự tự tin, trau dồi kỹ năng lắng nghe, tiếp thu và tôn trọng ý kiến của người khác. Qua mỗi cuộc tranh luận, các bạn học được cách bảo vệ quan điểm của mình một cách logic và thuyết phục, đồng thời mở rộng sự hiểu biết bằng cách lắng nghe những quan điểm dưới nhiều góc nhìn khác nhau.

Qua ba mùa tổ chức, cuộc thi tranh biện cho sinh viên thu hút sự tham gia đông đảo của sinh viên từ các trường thành viên của Đại học Đà Nẵng. Theo sinh viên Nguyễn Trần Hải Anh, việc tham gia sân chơi này giúp người trẻ trưởng thành hơn. Đặc biệt là học được cách tìm kiếm, tiếp nhận thông tin chính xác thông qua nền tảng công nghệ và trình bày quan điểm của mình với cộng đồng.

L.V

Giải Sách hay 2024 và tinh thần Đông Kinh Nghĩa Thục

Những cuốn sách được giải không chỉ là những trân trổ, mà còn là những tín hiệu vui, những giải pháp đề xuất, những hiến kế ở tầm chiến lược như chính tiêu đề sách: “Vì một Việt Nam dân giàu nước mạnh”, hay “Chiến lược - Cơ chế - Con người: Thế kiếng 3C của tôn vinh doanh nghiệp”, hay “Future Wise - Điều gì đáng học cho tương lai?”...

Lần đầu tiên trong lịch sử 17 năm của dự án, giải Sách hay đã tôn vinh cuốn sách nghiên cứu

ở một lĩnh vực hẹp là dân tộc học - nhân học với cuốn “Bất chấp định mệnh - Văn hóa và Phong tục tập quán người Bru - Vân Kiều” của tác giả người Hungary Vargyas Gábor. Càng đặc biệt hơn khi cuốn sách thuộc diện rất kén độc giả này lại do bạn đọc đề xuất, một điều mà theo PGS.TS. Đinh Hồng Hải, nó cho thấy trình độ đọc sách của người Việt, đặc biệt của người trẻ đã nâng cao lên rất nhiều.

D.K.T

(Tiếp theo trang 6)

Tử tế với thiên nhiên

(Tiếp theo trang 12)

nhỏ đã bị bắt một cách vô cùng tàn nhẫn. Đồng thời, một số loài khác cũng sẽ bị mắc kẹt vào đó.

Vấn đề này không chỉ gây ảnh hưởng trực tiếp đến số lượng các loài chim mà còn phá vỡ tính cân bằng hệ sinh thái tự nhiên. Trong môi trường tự nhiên, sự có mặt của từng loài và số lượng của chúng đều có những vai trò nhất định. Khi số lượng các loài chim bất kỳ bị giảm mạnh sẽ dẫn đến việc mất đi những mắt xích quan trọng trong chuỗi thức ăn, để lại những hệ lụy khó có thể khắc phục cho tự nhiên.

Chị Thùy Linh cho hay: “Vấn đề sử dụng bẫy lưới mờ để săn bắt chim hoang dã đã và đang đặt nhiều loài vào tình trạng nguy cấp, đe dọa sự sống còn của chúng. Những loài chim quý hiếm có thể bị tiêu diệt một cách nhanh chóng, làm giảm sự đa dạng sinh học và ảnh hưởng đến quá trình di cư tự nhiên của chúng”. Việc lên tiếng, phát động các mô hình liên quan trực tiếp đến công tác bảo tồn chim hoang dã ngày càng thu hút được cộng đồng những người yêu chim cùng tham gia.

T.A

Chúng tôi "chống giặc" trong thời bình

NGUYỄN ĐỨC NAM

Tháng 8-2018, từ Báo Công an Đà Nẵng, tôi được điều động về công tác tại Báo Đà Nẵng, giữ chức vụ Phó Tổng Biên Tập. Trụ sở cơ quan thời điểm đó đang thuê của Công ty In Báo Nhân dân Đà Nẵng (số 6, Trần Phú), Tổng Biên tập là anh Trương Công Định. Khoảng thời gian ngắn ngủi ở đây, sau này chỉ là một chặng ngắn trong quá trình hình thành và phát triển Báo Đà Nẵng song có nhiều kỷ niệm sâu đậm trong tôi. Tôi "tiếp quản" phòng làm việc của anh Lê Quang Á, Phó Tổng Biên tập vừa nghỉ hưu. Căn phòng có cánh cửa sổ mở ra con phố Trần Quý Cáp trầm mặc, nơi có quán cà phê cóc anh em chúng tôi thường nhâm nhi mỗi sáng trước giờ làm việc. Các phòng làm việc ở đây được ngăn cách bởi vách tạm nên chúng tôi thỉnh thoảng phải "lính hội" vài cuộc họp cùng một lúc do thiếu cách âm. Anh em cơ quan cũng gần gũi, quen thuộc đến độ nghe được giọng nói, đoán được bước chân ai vừa đi qua hành lang.

Về trụ sở mới 33 Lê Lợi

Thời gian này có một sự kiện ý nghĩa: 9 giờ sáng ngày 8-12-2018, Báo Đà Nẵng cùng đơn vị thi công động thổ, đặt nền móng xây dựng trụ sở mới tại 33 Lê Lợi. Ngày 1-6-2019, anh Trương Công Định nghỉ hưu, tôi được cấp trên giao nhiệm vụ Phó Tổng Biên tập phụ trách Báo Đà Nẵng. Và ngày 26-11-2019, tôi được bổ nhiệm chức vụ Tổng Biên tập.

Nói về công trình trụ sở mới Báo Đà Nẵng tại 33 Lê Lợi, sau thời gian một năm 3 tháng tích cực thi công, đến quý 1-2020 công trình hoàn thành bàn

Đồng chí Nguyễn Văn Quảng, Ủy viên Trung ương Đảng, Bí thư Thành ủy, Trưởng đoàn Đại biểu quốc hội thành phố Đà Nẵng chúc mừng Báo Đà Nẵng nhân ngày Báo chí Cách mạng Việt Nam, 21-6-2023. Ảnh: NGỌC PHÚ

giao. Ngày 30-3-2020, Báo Đà Nẵng quyết định dời về trụ sở mới 33 Lê Lợi trong niềm vui mừng nao nao khó tả. Tôi nhớ như in những ngày này, cơ quan chuyển trụ sở trong sự hồi hả, rộn rịp khác thường, phần vì phải "dời nhà" với linh kính bàn ghế, vật dụng, trang thiết bị từ nơi cũ để tiếp tục sử dụng, phần vì phải xuất bản báo điện tử, báo in hằng ngày hằng giờ. Và có một phần đặc biệt hơn, chúng tôi dời trụ sở trong bối cảnh từ đầu tháng 3-2020, các ca Covid-19 từ Vũ Hán (Trung Quốc) đã xuất hiện và tăng nhanh, lây lan trên toàn cầu.

Nỗi lo của chúng tôi thành hiện thực: Từ 0 giờ ngày 1-4-2020, cả nước thực hiện giãn cách xã hội theo Chỉ thị số 16/CT-TTg của Thủ tướng Chính phủ về thực hiện các biện pháp cấp bách phòng chống Covid-19. Ngay sau khi về trụ sở mới, chúng tôi đối mặt với việc Covid-19 bùng phát, khó khăn chồng chất thêm. Dù vậy, anh em cơ quan động viên nhau rằng,

việc dời trụ sở trong giờ G là quyết định đúng đắn, bởi lẽ, nếu trễ hơn 1-2 ngày, chúng tôi phải chờ đợt ít nhất 2 năm sau mới thực hiện được công việc này bởi ngay sau 1-4-2020, tình hình Covid-19 ngày càng khốc liệt...

Từ khi Covid-19 bùng phát, toàn thành phố thực hiện giãn cách, hoạt động tác nghiệp gặp nhiều khó khăn hiểm nguy, nhưng tập thể Báo Đà Nẵng hết sức nỗ lực làm tốt mọi công việc, từ hoạt động tác nghiệp tại hiện trường, tại Tòa soạn, đến công tác chỉ đạo điều hành, góp phần định hướng dư luận, cùng thành phố và cả nước quyết liệt chống dịch, thời điểm ấy thường nói "chống dịch như chống giặc". Ở các tuyến đầu chống dịch luôn in dấu chân của phóng viên Báo Đà Nẵng, công tác hành chính hậu cần luôn bảo đảm cho sự an toàn cho cả cơ quan, đặc biệt là phóng viên tác nghiệp hiện trường, các nhóm công tác luôn sáng đèn, các phiên trực báo in, báo điện tử không quản ngày đêm bám sát công việc với trách nhiệm và hiệu quả cao nhất.

"Chống giặc trong thời bình"

Trong hai năm 2020 và 2021, dịch bùng phát dữ dội trên địa bàn cả nước. Đà Nẵng là một trong số ít địa phương chịu ảnh hưởng hết sức nặng nề với 5 đợt Covid-19. Từ 16-8-2021 đến 5-9-2021, hai tổ công tác Báo Đà Nẵng thực hiện "3 tại chỗ" tại cơ quan. Đó là những ngày tháng không thể nào quên, khi cả thành phố 24/24 giờ vắng lặng không một bóng người, im lìm không một tiếng còi xe cứu thương hồi hả làm nhiệm vụ. Có lẽ, trong lịch sử hoạt động của Báo Đà Nẵng khó có thể nào quên trong khoảng thời gian "3 tại chỗ" với các quy định nghiêm ngặt về giãn cách xã hội, không thể thực hiện các khâu sản xuất, in ấn, phát hành. Lần đầu tiên từ sau ngày thống nhất đất nước, giữa thời bình, Báo Đà Nẵng phải tạm ngưng xuất bản 20 số báo in và xuất bản trở lại vào ngày 6-9-2021.

Trong bối cảnh "chống giặc trong thời bình" ấy, đội ngũ cán bộ viên chức của Báo Đà Nẵng vẫn tổ chức mọi hoạt động, đặc biệt là phóng viên đã vượt qua bao khó khăn, hiểm nguy để tác nghiệp mọi nơi, mọi lúc, để báo điện tử danang.vn trở thành

kênh cung cấp cho người dân thông tin về tình hình phòng chống dịch của thành phố, về số ca mắc nhiễm nhanh nhất và chính xác nhất. Lượng truy cập báo điện tử tăng mạnh, có lúc tăng đến 400% so với thời điểm trước khi dịch xảy ra. Điểm sáng này càng thôi thúc chúng tôi quyết tâm phát triển mạnh mẽ hơn nữa báo điện tử vì đây là vừa là xu thế tất yếu trong thời đại công nghệ số, vừa khẳng định được ưu thế công nghệ thông tin, làm tốt vai trò giữ mạch máu thông tin thông suốt.

Cùng thời điểm hết sức khó khăn và bận rộn này, Báo Đà Nẵng vẫn không bỏ lỡ dịp để ghi dấu nhân sự kiện kỷ niệm 25 năm thành phố Đà Nẵng trực thuộc Trung ương: Tổ chức cuộc thi viết "Đà Nẵng ngày mới". Qua 6 tháng tổ chức (6-2021 đến 12-2021), đã có 167 tác phẩm ở thể loại tản văn, tùy bút, tạp bút của 110 tác giả từ khắp mọi miền đất nước tham gia dự thi. 27 tác phẩm vào vòng chung khảo đã được đăng trên Đà Nẵng cuối tuần. Tại lễ tổng kết và trao giải cuộc thi, 1 giải Nhì, 3 giải Ba và 5 giải Khuyến khích (không có giải Nhất) của các tác phẩm và tác giả đã được ghi nhận và đánh giá cao. Mỗi tác phẩm đều có sắc thái riêng, chất lọc yêu thương, kỷ niệm, khát vọng về Đà Nẵng, thể hiện sự quan tâm đặc biệt dành cho vùng đất, con người, cùng những cống hiến trong công cuộc dựng xây Đà Nẵng - thành phố biển xinh đẹp, hiền hòa và thân thiện.

Nỗ lực làm tròn trách nhiệm

Giữa năm 2022, tình hình Covid-19 bắt đầu tạm lắng, Báo Đà Nẵng tăng tốc, tập trung cho công tác nhân sự, đặc biệt là nguồn cộng tác viên trẻ đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số báo chí, trước mắt là thu nhận thêm nhiều nhân sự mới là sinh viên các trường đại học chuyên ngành báo chí. Đội ngũ này thông thạo công nghệ thông tin, được đào tạo khá bài bản về kỹ năng làm báo đa phương tiện. Cùng với những người làm báo có quá trình công tác lâu năm, dày dặn kinh nghiệm tác nghiệp, những phóng viên trẻ nhanh chóng hòa nhập, tạo nên những ê-kíp, tổ, nhóm công tác hoạt động hiệu quả. Báo Đà Nẵng từ trang Thông tin điện tử hoạt động từ năm 2008, phiên bản tiếng Anh từ

Truyền thống vinh quang của nền báo chí Cách mạng; lòng biết ơn các thế hệ làm báo đi trước; sự quan tâm lớn lao của lãnh đạo thành phố, sự phối hợp hiệu quả của các sở, ban, ngành, đơn vị địa phương cùng với vai trò trách nhiệm của người làm báo luôn nuôi dưỡng ngọn lửa nghề, thôi thúc chúng tôi nỗ lực làm tròn trách nhiệm xây dựng, phát triển tờ báo. Không dám nói điều gì to tát, chỉ thầm nghĩ rằng thế hệ chúng tôi cần cố gắng nhiều hơn để xứng đáng truyền thống vẻ vang của Báo Đà Nẵng, chung tay đóng góp thiết thực xây dựng thành phố yêu thương của mình đi tới tương lai tươi đẹp, mạnh giàu!

năm 2015, đến ngày 31-1-2019, báo điện tử đã được cấp giấy phép chính thức. Tiếp nối truyền thống đó, Báo Đà Nẵng từng bước tổ chức hàng loạt sản phẩm đa phương tiện trên tất cả các nền tảng mạng xã hội. Từ đó, đáp ứng nhu cầu chuyển tải thông tin đa phương tiện đến với bạn đọc. Đây là tiền đề hết sức quan trọng để Báo Đà Nẵng thực hiện thành công Đề án Chuyển đổi số từ năm 2022-2025, tầm nhìn đến năm 2030 theo lộ trình. Song song đó, các số báo in hằng ngày và cuối tuần tiếp tục phát triển vững mạnh, mở thêm một số chuyên mục mới thu hút bạn đọc, kết nối nhiều nhà báo, nhà văn, nhà thơ tên tuổi, lan tỏa rộng khắp đối với bạn đọc cả nước.

Nghĩ về Báo Đà Nẵng, có hai điều tôi luôn đau đáu. Điều thứ nhất: Để có được thành quả như ngày hôm nay, trong lịch sử gần 65 năm vẻ vang của Báo Đà Nẵng, bao thế hệ cha anh đã không tiếc máu xương, mồ hôi nước mắt, tận tâm tận lực hết mình để gây dựng nên "mái nhà chung" Báo Đà Nẵng. Chính điều này đã tiếp sức cho chúng tôi vượt qua mọi khó khăn gian khổ mà thành quả trong công tác giữ vững thông tin tuyên truyền chống Covid-19 là một trong những minh chứng. Điều thứ hai: Mỗi khi cầm tờ báo trên tay, dòng chữ đầu tiên hiện lên: "Báo Đà Nẵng - Cơ quan của Đảng bộ Đảng Cộng sản Việt Nam thành phố Đà Nẵng - Tiếng nói của Đảng bộ, chính quyền và nhân dân Đà Nẵng" đã cho chúng tôi tất cả niềm tự hào của người làm báo Đảng. Truyền thống vinh quang của nền báo chí Cách mạng; lòng biết ơn các thế hệ làm báo đi trước; sự quan tâm lớn lao của lãnh đạo thành phố, sự phối hợp hiệu quả của các sở ban ngành, đơn vị địa phương cùng với vai trò trách nhiệm của người làm báo luôn nuôi dưỡng ngọn lửa nghề, thôi thúc chúng tôi nỗ lực làm tròn trách nhiệm xây dựng, phát triển tờ báo. Không dám nói điều gì to tát, chỉ thầm nghĩ rằng thế hệ chúng tôi cần cố gắng nhiều hơn để xứng đáng truyền thống vẻ vang của Báo Đà Nẵng, chung tay đóng góp thiết thực xây dựng thành phố yêu thương của mình đi tới tương lai tươi đẹp, mạnh giàu!

N.Đ.N

Tác nghiệp an toàn, tuân thủ nghiêm các quy định phòng, chống dịch là điều quan trọng được Ban Biên tập, phóng viên Báo Đà Nẵng đặt lên hàng đầu.

TRONG ẢNH: Phóng viên Xuân Dũng tác nghiệp tại khu vực lấy mẫu xét nghiệm cho người dân. Ảnh: VĂN HOÀNG

Trong bối cảnh "chống giặc trong thời bình" ấy, đội ngũ cán bộ, viên chức của Báo Đà Nẵng vẫn tổ chức mọi hoạt động, đặc biệt là phóng viên đã vượt qua bao khó khăn, hiểm nguy để tác nghiệp mọi nơi, mọi lúc, để báo điện tử danang.vn trở thành kênh cung cấp cho người dân về thông tin về tình hình phòng chống dịch của thành phố, về số ca mắc nhiễm nhanh nhất và chính xác nhất. Lượng truy cập báo điện tử tăng mạnh, có lúc tăng đến 400% so với thời điểm trước khi dịch xảy ra. Điểm sáng này càng thôi thúc chúng tôi quyết tâm phát triển mạnh mẽ hơn nữa báo điện tử vì đây là vừa là xu thế tất yếu trong thời đại công nghệ số, vừa khẳng định được ưu thế công nghệ thông tin, làm tốt vai trò giữ mạch máu thông tin thông suốt.

Nhật Bản trong một tách cà phê

TRẦN ĐẮC LUÂN

Tokyo nổi tiếng với những quán cà phê đặc sản kết hợp tinh tế giữa nghệ thuật, khoa học và sự hoàn hảo trong từng tách cà phê. Những quán cà phê này không chỉ mang đến trải nghiệm hương vị độc đáo mà còn là biểu tượng của sự sáng tạo và khắt khe trong văn hóa Nhật Bản.

Tại một quán cà phê ở đây, người ta có thể thấy những chai nhỏ xếp thẳng hàng trên quầy, từng chai được bày biện cẩn thận để dễ dàng kiểm tra. Các chai nhựa đen có nhãn trắng in tối giản chi tiết về đồ chứa bên trong. Nhưng đây không phải là một tiệm thuốc, mà là quán cà phê, và "chất gây nghiện" với thực khách chính là caffeine.

Sáng tạo và nâng tầm

Ignis Coffee, quán cà phê khai trương vào cuối năm 2020 tại khu phố Sendagi phía đông Tokyo, là một trong những điểm đến đặc biệt với phong cách tối giản nhưng vẫn nổi bật. Khách hàng đến đây để trải nghiệm những tách cà phê pour-over (cà phê pha thủ công)

Một nhân viên pha chế cà phê pour-over tại Ignis Coffee ở Tokyo, quán nổi tiếng với các phương pháp độc đáo và những loại hạt cà phê hiếm. Ảnh: Nikkei Asia

được làm từ những hạt cà phê loại hiếm, được tuyển chọn kỹ lưỡng từ nhiều nơi trên thế giới.

Ignis nổi tiếng với việc tìm kiếm những loại hạt cà phê hiếm như vậy. Khách hàng tới đây sẽ được chào đón bởi một nhân viên pha chế đặc biệt, tay áo xắn lên thoải mái, mái tóc dài buộc nửa, kiên nhẫn hướng dẫn khách hàng chọn lựa từng loại hạt. Ngay cả việc chăm chú quan sát khi người nhân viên này đổ nước nóng qua thiết bị có tên Paragon, một quả cầu titan lạnh có chức năng giữ lại nhiều phân tử mùi hương, tạo nên một tách cà phê đậm đà hơn bao giờ hết, cũng đã là một điểm cộng thú vị với nhiều thực khách.

Buổi thường thức cà phê kết thúc với một loại "mocha giả" mô phỏng hương

vị sô cô la hấp dẫn nhưng lại không hề có chút cacao nào. Mặc dù trải nghiệm này có vẻ xa hoa, nhưng Ignis đại diện cho xu hướng phát triển mạnh mẽ tại Nhật Bản, nâng giá trị của hạt cà phê bình dị lên một tầm cao mới.

Cà phê không phải là một đồ uống mới mẻ đối với đất nước Mặt trời mọc. Nó đã xuất hiện từ thế kỷ XVI khi người Bồ Đào Nha mang đến đây. Từ đó đến nay, cà phê đã trải qua nhiều giai đoạn phát triển và trở thành một thức uống ngon lành, đậm đà được phục vụ tại các kissaten - những quán cà phê nổi tiếng trong thời đại Showa (1926-1989) của Nhật. Cà phê trong thời kỳ này tượng trưng cho những bước tiến táo bạo của Nhật Bản trên con đường hiện đại hóa.

Tuy nhiên, trong thập kỷ qua, câu

Cà phê - "Liều thuốc" để sống chậm

Không kể tới những điểm đến "độc lạ, sang chảnh", phần lớn các quán cà phê đặc sản tại Tokyo mang phong cách giản dị. Đây là những nơi mà ai cũng có thể tận hưởng một ly cà phê với khoảnh khắc yên bình. Có lẽ với nhiều người, những ly cà phê được chế tác tinh tế tại Tokyo luôn là liều thuốc tốt nhất để giúp họ đối phó với nhịp sống căng gáp và hối hả của thành phố này.

chuyện về cà phê ở Tokyo đã thay đổi đáng kể. Nhật Bản, vốn nổi tiếng với trà và sự cầu toàn trong từng chi tiết, đã nhanh chóng bắt kịp xu hướng cà phê đặc sản toàn cầu và hiện đang vươn lên vị trí dẫn đầu, được công nhận là một trong những quốc gia có cà phê ngon nhất thế giới. Nhật Bản thậm chí đã sáng tạo ra những phương pháp pha chế mới như phương pháp 4:6, một công thức thủ công cho phép kiểm soát hương vị và độ đậm đà của cà phê bằng cách đổ nước nóng theo từng giai đoạn.

Khoa học thăng hoa cùng nghệ thuật

Cà phê ở Nhật đã trở thành một sự kết hợp giữa nghệ thuật và khoa học. Những nét tinh tế và sự chính xác của washoku (ẩm thực truyền thống Nhật Bản) được áp dụng một cách tỉ mỉ, đẩy giới hạn của hương vị và cách trình bày cà phê lên một tầm cao mới.

Giống như cách mà các đầu bếp tempura (món ăn truyền thống của Nhật Bản) canh thời gian chiên từng miếng một cách chính xác và sắp xếp chúng trên đĩa sao cho hài hòa với các mùa, các quán cà phê cao cấp gần đây cũng đã

biến cà phê thành một trải nghiệm ẩm thực tinh tế. Ví như tại Koffee Mameya Kakeru, khách hàng có thể ngồi tại quầy gỗ sang trọng và khám phá các loại hạt cà phê rang khác nhau qua những khóa học thưởng thức cà phê. Hay như Omakase Cokuun, một quán cà phê chỉ dành cho khách đặt trước, đã chọn cách kết hợp các yếu tố của nghi thức trà đạo để giới thiệu cho khách hàng những trải nghiệm về "thiên cà phê".

Trong số những quán cà phê tiên phong chú trọng vào khoa học, không thể không kể đến Torahebi Coffee, nằm trên tầng ba của khu trung tâm thương mại Shibuya Parco. Được sáng lập bởi nhà cựu khoa học Junto Imai với khẩu hiệu "Cà phê và khoa học", quán áp dụng phương pháp độc đáo để đảm bảo 99,9% hạt cà phê không bị mốc trước khi rang. Điều này nghe có vẻ ấn tượng, nhưng điều khiến nhiều người kinh ngạc hơn cả lại là một tách cà phê có mùi vị giống như chuối nguyên chất. Họ nhấp ngụm cà phê này, ngồi trên chiếc ghế cong màu xanh đậm và ngắm nhìn các bức tranh vẽ hổ và rắn, biểu tượng của quán.

T.Đ.L (theo Nikkei Asia)

Cầu nối điện ảnh Hàn Quốc và châu Á

ĐOÀN GIA HUY

Với hàng trăm bộ phim đến từ 63 quốc gia được trình chiếu, Liên hoan phim Busan (Busan International Film Festival - BIFF) lần thứ 29 diễn ra từ ngày 2 đến 11-10 tại Hàn Quốc không chỉ là sân chơi nghệ thuật thứ bảy mà còn là cầu nối giữa điện ảnh Hàn Quốc và châu Á. Qua đó giúp nâng cao vị thế của nền điện ảnh Hàn Quốc và các nhà làm phim trẻ đến từ các quốc gia châu Á khi các tác phẩm của họ được giới thiệu đến khán giả toàn cầu.

Kể từ khi ra đời vào năm 1996, BIFF đã trở thành một trong những liên hoan phim uy tín, thu hút sự quan tâm của khán giả yêu điện ảnh trên toàn thế giới, cũng như những nhà làm phim, đạo diễn, diễn viên và giới chuyên môn trong ngành công nghiệp điện ảnh. Mặc dù giới thiệu nhiều tác phẩm sáng tạo, những câu chuyện độc đáo và quan điểm mới lạ từ khắp nơi trên thế giới, nhưng liên hoan phim năm nay vẫn dành thời gian tập trung vào điện ảnh châu Á nhằm khám phá và thúc đẩy tài năng điện ảnh mới, đặc biệt là các nhà làm phim trẻ.

Trong thời gian kéo dài 10 ngày, BIFF sẽ trình chiếu 279 phim đến từ 63 quốc gia và vùng lãnh thổ, trong đó có 224

phim được mời tham dự chính thức với nhiều hạng mục đa dạng, từ phim thương mại đến phim nghệ thuật, từ các tác phẩm kinh điển cho đến những bộ phim độc lập. Để khuyến khích và phát triển những tài năng mới, một trong những giải thưởng quan trọng nhất của BIFF năm nay là chương trình New Currents. Đây là chương trình dành riêng cho các bộ phim đầu tay hoặc thứ hai của các nhà làm phim châu Á. Bên cạnh đó, liên hoan phim còn có hạng mục Wide Angle dành cho phim ngắn, phim tài liệu và phim hoạt hình, giúp mở rộng tầm nhìn điện ảnh cho những người làm phim.

Tuy nhiên, một trong những sự kiện được giới điện ảnh mong đợi nhất là

Phim điện ảnh "Spirit World" sẽ được chiếu bế mạc tại Liên hoan phim quốc tế Busan lần thứ 29. Ảnh: BIFF

sự kiện Asian Film Market. Đây là nơi các nhà làm phim, nhà sản xuất và nhà phân phối tìm kiếm cơ hội trao đổi và hợp tác nhằm góp phần thúc đẩy sự phát triển mạnh mẽ của ngành công nghiệp điện ảnh châu Á. Đặc biệt, tại BIFF năm nay, bộ phim "Mua trên cánh bướm" của nữ đạo diễn Dương Diệu Linh được Ban tổ chức chọn trình chiếu trong chương trình "Cửa sổ châu Á" sau khi bộ phim này gặt hái thành công với hai giải thưởng lớn tại Tuần lễ Phê bình quốc tế ở Liên hoan phim Venice và tại Liên hoan phim Toronto.

Cùng với đó, Hiệp hội Xúc tiến phát triển điện ảnh Việt Nam (VFDA) phối hợp UBND thành phố Đà Nẵng, các tỉnh Ninh Bình, Phú Yên, Quảng Ninh và các công ty thành viên của VFDA khai trương gian hàng Việt Nam - Liên hoan phim châu Á Đà Nẵng (DANAFF) tại hội chợ Phim và nội dung châu Á (ACFM). Gian hàng giới thiệu về danh lam thắng cảnh của Việt Nam tại 3 tỉnh trên và thành phố Đà Nẵng diễn ra từ ngày 5 đến 8-10 nhằm tăng cường quảng bá, thu hút nhà đầu tư quốc tế. Gian hàng Việt Nam - DANAFF đã nhận được sự quan tâm của các vị khách tham dự cũng như những người

làm lĩnh vực điện ảnh của Hàn Quốc và các nước tham gia hội chợ.

Cũng tại liên hoan phim này, Hiệp hội Xúc tiến phát triển điện ảnh Việt Nam tích cực tham gia nhiều hoạt động nhằm tìm kiếm cơ hội phát triển cho ngành điện ảnh nước nhà. Tại buổi gặp Thị trưởng Busan Park Heong Joon, bà Ngô Phương Lan, Trưởng đoàn Việt Nam cho biết, trong năm 2025, DANAFF III lần đầu tiên sẽ mở chợ dự án để hỗ trợ và nâng đỡ cho các tài năng làm phim trẻ của Việt Nam và châu Á. Hiện DANAFF đang nỗ lực kết nối với các quỹ đầu tư và các doanh nhân để xây dựng quỹ hỗ trợ tài năng này. Đây sẽ là điểm mới góp phần hỗ trợ cho các nhà làm phim trẻ sớm hiện thực hóa bộ phim của mình. Bên cạnh đó, Ban tổ chức DANAFF III sẽ lên kế hoạch giới thiệu một số bộ phim xuất sắc của Hàn Quốc, trao đổi chia sẻ kinh nghiệm phát triển điện ảnh thành công của Hàn Quốc và trao giải "Thành tựu điện ảnh" cho một đạo diễn Hàn Quốc xuất sắc. Thị trưởng Park Heong Joon bày tỏ hy vọng Hiệp hội Xúc tiến phát triển điện ảnh Việt Nam sẽ là cầu nối giữa Hàn Quốc và Việt Nam trong việc thúc đẩy hợp tác sản xuất phim và đưa ra nhiều ý tưởng sáng tạo nhằm thúc đẩy phát triển giao lưu giữa điện ảnh và văn hóa hai nước.

Đ.G.H

■ TỔNG BIÊN TẬP: NGUYỄN ĐỨC NAM ■ PHÓ TỔNG BIÊN TẬP: HỨA VĂN HẢI - TRẦN THỊ THU THỦY - PHAN VĂN TẤN

■ HÀNH CHÍNH TRỊ SỰ ĐT: 0236.3812595 ■ PHÁT HÀNH - QUẢNG CÁO ĐT: 0236.3840170 ■ TIẾP BAN ĐỌC ĐT: 0236.3812341 ■ EMAIL: tsbaodanang@gmail.com ■ GIẤY PHÉP XUẤT BẢN SỐ 77/GP-BTTTT, BỘ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

CẤP NGÀY 28-3-2024 ■ In tại Công ty In Báo Nhân Dân Đà Nẵng (Số 06 Trần Phú, TP. Đà Nẵng) Điện thoại: 0236 3821010

GIÁ: 4.000 ĐỒNG